

**PLANBESKRIVELSE MED BESTEMMELSER
OG RETNINGSLINJER**

INNHold

SAMMENDRAG	1
1. INNLEDNING	3
1.1 Planform	3
1.2 Avgrensing av planområdet	4
2. REGISTRERINGER	5
2.1 Hva er Moldemarka ?	5
2.2 Bruk av Moldemarka gjennom tidene	5
2.3 Tidligere arbeider	6
2.4 Landskap og klimavern	6
2.5 Naturforvaltningsinteresser	8
2.6 Rasfare	10
2.7 Fisk	11
2.8 Friluftsliv og idrett	12
2.9 Skogbruk	14
2.10 Molde kommunale skoger	15
2.11 Andre utmarksinteresser	16
2.12 Vannforsyning og demninger	16
2.13 Fysiske inngrep og inngrepsfrie områder	18
2.14 Hytter	18
2.15 Kulturminner	19
2.16 Eiendomsforhold	20
3. UTFORDRINGER	21
3.1 Vurdering av konflikter og omfang	21
3.2 Forhold som krever spesiell oppmerksomhet	24
4. MÅLSETTING FOR MOLDEMARKA	32
4.1 Nasjonale mål	32
4.2 Fylkesmål	32
4.3 Alternative prinsipp for forvaltning	33
4.4 Drøfting av hovedprinsipp	33
4.5 Valg av prinsipper	35
4.6 Visjon for Moldemarka	35
4.7 Overordnet mål	36
4.8 Hovedmål	36

Merknad

I denne utgaven av markaplanen er det lagt inn åtte ulike temakart i kap. 2, ved høringen var disse i et eget hefte. Ved en beklagelig glipp er ikke innholdslista lengst framme i planbeskrivelsen korrigert for dette. Sidehenvisningene i innholdslista er følgelig feil, så fom. kap. 3 må det legges til åtte sider for å finne fram til rett side.

5.	VALG AV AREALBRUKSKATEGORIER	
5.1	Valg av virkemidler	40
5.2	LNF - områder	42
5.3	Båndlagte områder	42
5.4	Markagrense	44
6.	BESTEMMELSER OG RETNINGSLINJER	45
6.1	Bestemmelser	45
6.2	Retningslinjer	46
7.	TILTAK	53
7.1	Friluftsliv	53
7.2	Skogbruk	57
7.3	Medvirkning og samarbeid	58
7.4	Sikring av drikkevannskildene	60
7.5	Naturforvaltning	60
7.6	Andre tiltak	61
8.	ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	62
8.1	Administrative forhold	62
8.2	Samlet oversikt over økonomiske konsekvenser	63
9.	VEDLEGG	65

Foto : Moen og Feste A/S, Else Sæther, Arne Strømme og Knut Sørgaard.

SAMMENDRAG

Denne planen er en kommunedelplan for Moldemarka, med hjemmel i plan- og bygningsloven (PBL). Planen har to hovedformål:

- 1) Å avklare en langsiktig arealbruk i Moldemarka.
- 2) Å danne grunnlaget for forvaltningen av Moldemarka og fremme de viktigste tiltakene for årene framover.

Planområdet er avgrenset av bebyggelsen i sør, Haukebødalen i vest, kommunegrensa mot Fræna i nord og en rett linje fra Tussen og ned til Eikrem i øst.

Registreringer

I kap. 2 er en rekke ulike brukerinteresser omtalt, mange av dem er kartfestet. Naturen i Moldemarka er svært variert, og området er av stor betydning for en rekke ulike interesser.

Utfordringer

I kap. 3 er de mulige konfliktene mellom ulike interesser og hensyn drøftet. Videre er det trukket fram fem forhold som en mener krever særlig oppmerksomhet: Markagrense, tilrettelegging for friluftsliv, vannverksutbygging, treslagsskifte og vegbygging.

Målsetting

I kap. 4 er det drøftet ulike prinsipper for forvaltning. Disse danner grunnlaget for formulering av visjon og mål. Visjonen er gjennom forvaltning og drift å utvikle Moldemarka til en sentral del av byens og befolkningens identitet. Det overordnede målet er:

⇒ ***Forvaltningen av Moldemarka skal først og fremst ivareta hensynet til naturopplevelser og rekreasjon, samtidig som en sikrer det biologiske mangfoldet, drikkevannsforsyninga, landskapsbildet og klimavernet.***

Det er videre satt opp hovedmål for de ulike hensyn og interesser i Moldemarka.

Aktuelle virkemidler

I kap. 5 er det drøftet de mest aktuelle virkemidlene og arealbrukskategoriene som kan brukes i kommuneplanlegging i marka. Det er nærmere beskrevet grunnlaget for de vurderinger og de strategiske hovedgrep som følger av planen.

Plandel

Kap. 6 består av de bestemmelser og retningslinjer som skal gjelde. Flere forhold må følges opp gjennom detaljplanlegging etter PBL og/eller gjennom andre lovverk og virkemidler. Marka er inndelt i ulike soner, med ulike retningslinjer. Formålet med soneringen er:

- Å ivareta de ulike interessene best mulig, ved at de blir sett i mer samlet perspektiv.
- De ulike hensyn kan gis forskjellig prioritet sonene i mellom.
- At forvaltningen av Moldemarka skal være preget av forutsigbarhet.
- De ulike tiltak blir best mulig tilpasset landskapet.

Tiltak og økonomiske konsekvenser

I kap. 7 er det beskrevet en rekke tiltak. Disse er knyttet til friluftsliv, skogbruk, medvirkning og samarbeid, naturforvaltning, m.m. Mange av tiltaken er knyttet til målsettingen om å legge marka enda bedre til rette for naturopplevelser og rekreasjon.

I kap. 8 er det en kort beskrivelse av planens administrative og økonomiske konsekvenser. Planen foreslår ingen omorganisering av kommunen, men understreker behovet for et styrket tverrsektorielt samarbeid om markaforvaltningen.

Videre oppfølging

Molde er med i prosjekt bymark. Dette prosjektet er igangsatt av Direktoratet for naturforvaltning, og har som sentrale mål:

- Å høste erfaring med markaplanlegging.
- En åpen planprosess for å ivareta frilufts- og naturforvaltningsinteressene på en best mulig måte.
- Å oppnå en sterkest mulig kommunal kontroll med inngrep og utvikling i marka.

Selv om kommunedelplanen for Moldemarka først og fremst er av interesse for oss som bor i Molde, skal planen i tillegg tjene som planeksempel for andre byer og tettsteder. Samtidig med utarbeidingen av planen har kommunen, frivillige lag og enkeltpersoner gjennomført flere tiltak i Moldemarka. Mye at dette har kommunen definert som en del av prosjekt bymark, og kommunen håper at den videre oppfølging av planen kan skje i et nært og godt samarbeid mellom alle parter.

1. INNLEDNING

Den formelle bakgrunnen for denne planen er formannskapetets vedtak i sak 51/95:

"Arbeidet med en flerbruksplan for Moldemarka gjennomføres med slik politisk styring som fremgår av rådmannens innstilling."

Debatten om forvaltning av Moldemarka har pågått i flere år, og ideen om en egen plan for Moldemarka går mange år tilbake. Under orkanen 1. januar 1992 blåste det ned mye skog i Molde, også i deler av Moldemarka. På grunnlag av dette ble det planlagt en skogsvegløsning i den vestlige delen av marka. Noen formell søknad om bygging av veg ble ikke fremmet av skogeierne, men saken utløste en engasjert debatt. Dette resulterte i at behovet for en samlet plan ble ytterligere aktualisert. Kommunestyret tok opp saken i samband med budsjettbehandlingen høsten 1992, og ba administrasjonen vurdere behovet for en flerbruksplan.

1.1 Planform

Flerbruksplan er ikke noe entydig begrep i plansystemet. I begrepet ligger det at en gjennom planlegging skal ta sikte på å forene og avklare forholdet mellom flere ulike interesser.

Ved oppstart av planarbeidet vedtok formannskapet at planen skal fremmes som en kommunedelplan, etter reglene i plan- og bygningsloven (PBL). PBL har som formål å gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser og om utbygging. Planlegging etter denne loven har riktignok visse begrensninger mht. hvor langt en kan gå i styring av biologiske ressurser, det er først og fremst selve arealbruken som kan avklares på en juridisk bindende måte. Planlegginga kan likevel gå utover det rent juridiske, men vil da være av mer retningsgivende karakter.

Som det framgår av PBL skal kommuneplanen ha en samordningsfunksjon. De generelle og overordnede styringssignaler i form av retningslinjer er, selv om de ikke i juridisk forstand er bindende, retningsgivende for den kommunale forvaltning, også medregnet sektorenes forvaltning av arealbruk og naturressurser innenfor planområdet. Det skal være sterke grunner til stede, og vil normalt kreve en grundig politisk behandling, dersom styringssignalene i en vedtatt plan skal fravikes i sektorplaner, enkeltvedtak, o.l.

Reguleringsplan er en detaljering av kommuneplanen. Denne er et sterkere juridisk dokument, og gir muligheter for å gå lenger i avklaring mellom ulike interesser. Selv om reguleringsplanen er mest kjent i forbindelse med utbyggingssaker, er det en økende oppmerksomhet for å bruke dette planverktøyet også for å sikre grønnstruktur, viktige friluftslivs- og naturverdier, osv.

Den daglige forvaltning skjer også med hjemmel i en rekke andre lover, særlig aktuelle er skogbruksloven, jordloven, viltloven, friluftslivsloven, lov om laksefisk og innlandsfisk,

kulturminneloven, vassdragsloven, lov om motorferdsel i utmark og evt. naturvernloven. I hovedsak gir disse hjemmel til å gå lenger i detaljstyring innenfor det enkelte saksområde, men de gir ikke hjemmel for vedtak av en juridisk bindende arealplan slik som en kan gjennom PBL.

Det er derfor en utfordring hvordan en skal følge opp planarbeidet gjennom de ulike sektorlovene.

1.2 Avgrensing av planområdet

I dette planarbeidet er Moldemarka avgrenset slik: Arealene mellom bebyggelsen i sør, skogsvegen rett vest for Haukebøelva i vest, grensa mot Fræna i nord, og en rett linje fra Tussen og sørover til Eikrem i øst. Totalt er dette et areal på omlag 30 km², eller ca. 8 % av Moldes totale landareal.

Etter noe tvil har en valgt å la det skogdekte området mellom Nordbyen og Øvre Berg/Granlia ikke inngå i planen, selv om det av folk flest blir oppfattet som en del av Moldemarka. Begrunnelsen for dette er at det er ønskelig å behandle Nordbyen som boligområde i samme plan som resten av Molde tettsted. Dersom en skulle trekke det nedenforliggende skogdekte området ut av byplanen, ville en få "hvite" områder innenfor planområdet. Det har også vært et avgjørende argument at dette skogdekte området har en viktig funksjon som landskapselement og nærrekreasjonsområde nær bebyggelsen. Dette arealet er inkludert i byplanen, som dekker området mellom Djupdalen og Strande.

Det er likevel intensjonen at det skjer en samordning mellom de to planene vedr. dette området. Avhengig av hvilken plan som blir behandlet først må en derfor sikre at dette blir tilfredsstillende ivaretatt. Forøvrig er hele dette området regulert til friluftsområde i reguleringsplaner, og det er i hovedsak eid av kommunen. Utgangspunktet er at de forvaltningsprinsipp som er vedtatt i markaplanen også skal ligge til grunn for dette arealet.

2. REGISTRERINGER

2.1 *Hva er Moldemarka?*

Moldemarka er bymarka for de omlag 18.000 innbyggerne i Molde by, og har dermed stor betydning for rekreasjon og naturopplevelser. Marka blir også brukt av befolkningen ellers i kommunen, i nabokommunene og av tilreisende. Moldemarka er svært synlig, den danner "veggen" bak og ovenfor byen. Molde bys vannforsyning kommer fra vatn i marka. Skogen bidrar til skjerming mot kaldluftsstrømmer fra nord. Det skogdekte arealet i Moldemarka utgjør omlag 9 % av det skogdekte arealet i kommunen. I Moldemarka er andelen lavproduktiv mark større, og det produktive skogarealet i marka er omlag 6 % av det totale i kommunen.

Det er mange ulike interesser i Moldemarka. Mange andre byer i Norge har liknende forhold, som f.eks. Oslo og Trondheim. Diskusjonen om forvaltning av bymarker er derfor godt kjent rundt i landet, selv om det nok er i Oslo debatten begynte og at engasjementet har vært størst. Oslomarkas Friluftsråd ble dannet i 1936. Molde var også tidlig ute, ved at Moldeholmene ble kjøpt i 1939 for å bli bevart "...som en naturpark for byens innbyggere." (Molde kommunestyre mars 1940).

Sammenlikner en Moldemarka med bymarkene i Oslo og Trondheim er en forholdsvis større del av Moldemarka svært synlig fra bebyggelsen og sjøen. Moldemarkas betydning for landskapsbildet, som en vegg bak byen, er relativt sett større. Videre har en prosentvis større del av Moldes befolkning gangavstand til marka.

2.2 *Bruk av Moldemarka gjennom tidene*

Dagens bilde av Moldemarka er et resultat av naturlige prosesser og menneskets utnyttelse av ressursene opp gjennom historien. Trelasthandelen i Romsdal vokste fram fra ca. 1600. Molde ble etterhvert et tettsted først og fremst pga. denne handelen, og mye tømmer ble hentet i Moldemarka. I tillegg til eksporten, ble tømmer brukt til drift av industri og som ved, slik at på slutten av 1800-tallet var deler av Moldemarka helt skogløs mens andre deler var åpen og glissen. Et stadig økende beitepress i utmarka forsterket avskogingen.

Folketallet i Norge og i Romsdal var i vekst på 1700- og 1800-tallet, og jordbruket tok i bruk nye arealer og driftsformer. I Moldemarka var det drift på flere setre. Setringen tok tidligere slutt nær byen enn på landdistriktet ellers i det som idag er Molde kommune. Omkring midten av 1800-tallet gikk det tilbake med seterbruket i Moldemarka. Den siste setra var i drift fram til 1920-åra, mens husdyrbeite fortsatt var nokså intensivt fram til 1960-åra.

Fram til 1950-åra var byen konsentrert, og det lå et tilnærmet sammenhengende bånd av jordbruksareal mellom byen og Moldemarka. Etterhvert har byen vokst inn på mesteparten av dette arealet, og fra 1960-70-tallet er også de nedre delene av marka tatt i bruk til boligbygging. Nordbyen som ble påbegynt i 1980 er det tydeligste eksempel på dette.

Sammen med byveksten har bruken av Moldemarka gradvis skiftet karakter. Markas verdi for rekreasjon har hele tida vært økende. Gamle Vardehytta ble bygd i 1868 og Skihytta i 1911. Tidlig på 1900-tallet ble det arrangert skirenn og bygd hoppbakker. Framveksten av reiselivet på 1800-tallet inkluderte også Moldemarka. Gamle Vardeveg ble bygd av Selskabet for Molde Byes Vel i 1889, og for turistene var ikke minst Hatlelihaugen med den vakre utsikten et yndet utfluktsmål.

På 1970- og 80-tallet ble Skaret et stadig mer brukt utfartsområde, og forholdene ble lagt til rette med parkering, turveger, preparerte løyper, osv. Friluftsb Bruken av Moldemarka sank kanskje noe på denne tida, men fra midten av 1980-tallet har det igjen vært en klar økning i bruken av marka.

2.3 Tidligere arbeider

Det foreligger flere tidligere rapporter og registreringsarbeider som omhandler Moldemarka. Blant de viktigste for dette planarbeidet kan nevnes:

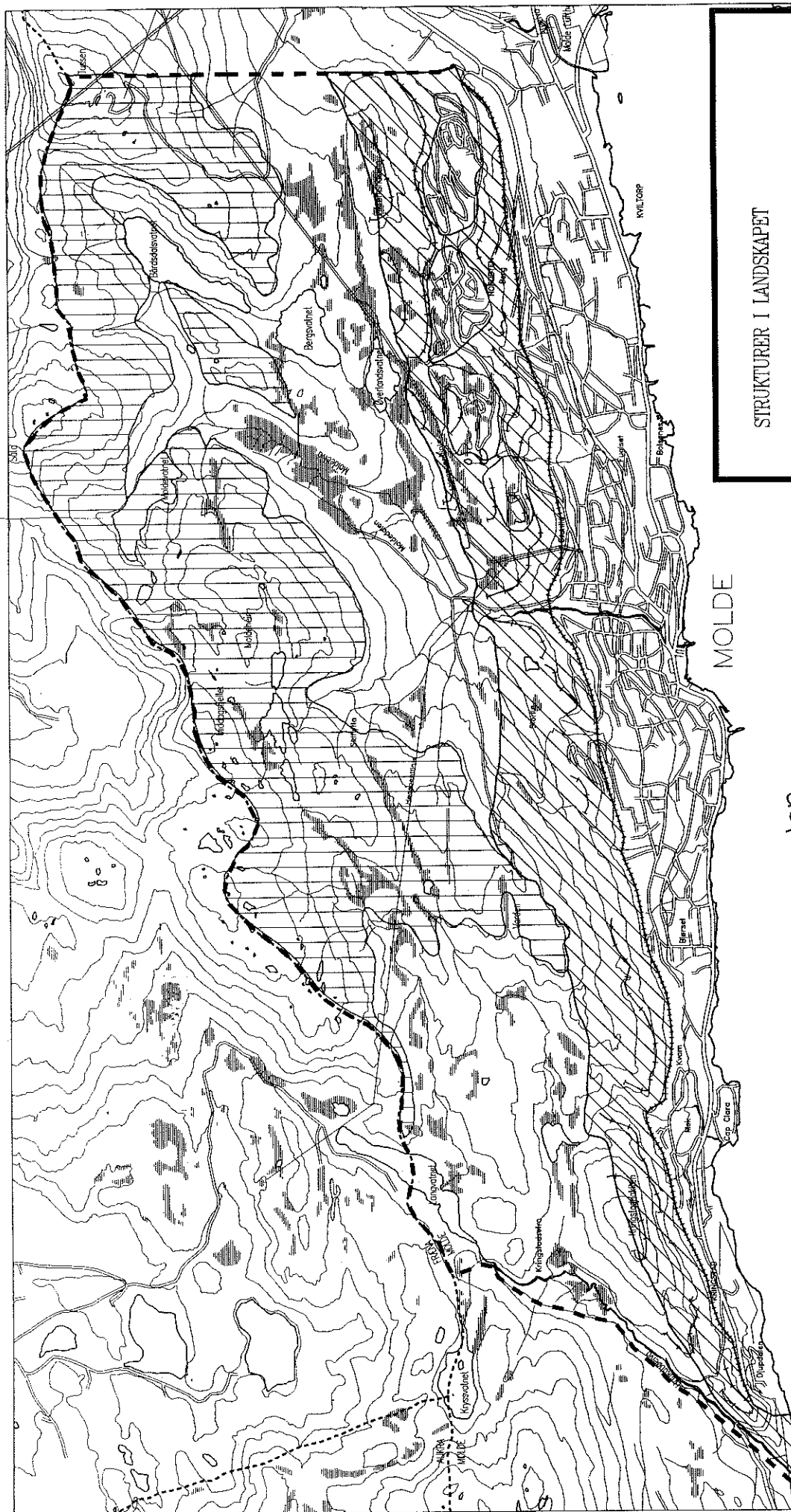
- Forslag til plan for Moldemarka. Skrevet av Jørn Sørvig ved NLH i 1975.
- Skogbruksplan for Molde kommunale skoger. Vedtatt av teknisk styre i 1994.
- Natur- og kulturlandskapsanalyse for Molde. Moen og Feste A/S 1994.
- Biologisk mangfold i Molde. Skrevet av John Bjarne Jordal og Geir Gaarder i 1995.

2.4 Landskap og klimavern (Se kart)

Landskapet som omgir Molde er med på gi byen dens særpreg og identitet, der den landskapsmessige balanse mellom bebyggelsen og den store barskogpregete lia i nord er det viktigste særpreget. Molde by framstår som en båndby, avgrenset av sjøen i sør og den grønne lia i nord. Lia danner bakveggen i landskapet. Det bratte terrenget gjør at lia, spesielt fra sjøen, er åpen for innsyn. Inngrep vil derfor lett bryte opp og redusere lisonens positive landskapsvirkning.

Landskapets fjernvirkning

Skogen i lisonen framstår med klare linjer som definerer overgangen mellom byen og marka. Lenger inn er de store og sammenhengende myrområdene et vesentlig landskapstrekk. Nordbyen er bygd inne i marka, og innebærer et brudd med båndbystrukturen. Dette har likevel ikke ført til særlig negative virkninger for landskapsbildet, fordi mesteparten av boligområdet ligger på et flatere område med vegetasjonsskjerm både i front og i bakkant.

STRUKTURER I LANDSKAPET

Areal over skoggrensa

Viktige terrengformer

Lifot (overgang mellom strandhelling og lisone)

Spesielt verdifulle naturstrukturer (lisonen)

Moldefjorden

MOLDE KOMMUNE

KOMMUNEDELPLAN FOR MOLDEMARKA

Planens avgränsing.

Length: 50m.

Redigering, uttegring : KS, BTH Dato : 15.11.96

I de nordlige delene er det markante innslag av vann, elever og bekker. Mesteparten av arealet her er over skoggrensa. Tussen på 704 moh er det høyeste fjellet i Moldemarka.

Molde og Moldemarka sett fra øst. Legg merke til hvor smalt skogbeltet er mange steder mellom bebyggelsen og snauffjellet, og likeledes hvor smalt det er mellom Nordbyen og Øvre Berg/Granlia.

Landskapets nærvirkning

Det er i første rekke opplevelsen av landskapet i forbindelse med friluftsliv vi mener når en framhever nærvirkningen som en interesse. Type vegetasjon, skogskjøtsel og sti- og vegføring er noen bestemmende faktorer for nærvirkningen. Undersøkelser (bl.a. flerbruksplan for Oslo kommunale skoger) viser at faktorer som variasjon, biologisk mangfold og urørthet øker opplevelseskvaliteten i et naturområde.

Klimavern

Vegetasjonen i lisonen bak byen har stor betydning for lokalklimaet, særlig i forhold til kaldluftstrømmer og vind. Klimatolog Arne K. Sterten har i sin lokalklimatiske feltanalyse for Molde (fra første del av 1970-årene) presisert den betydning skogen i området har for byens lokalklima, og det er derfor viktig at skogen i lia blir bevart.

Åpning av store hogstområder kan ha stor negativ virkning for de nærliggende områdene. Dette vil føre til økt vindeksponering med risiko for store rotveltskader i tiliggende skog og åpent avløp for kald fjellvind ned i bebyggelsen. Dette må antas å være spesielt viktig for Nordbyen,

men også for bebyggelse nær daldragene, dvs. ved Haukebøelva, Mekelva, Moldeelva og Årøelva.

2.5 Naturforvaltningsinteresser (Se kart)

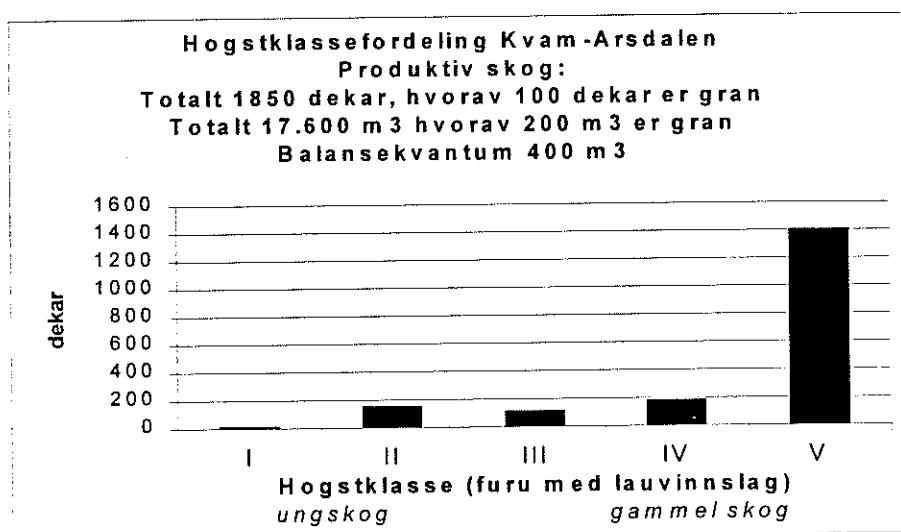
På temakartet "Naturforvaltning" er angitt de områdene som gjennom arbeidet med kommunens naturdatabase er registrert som spesielt verdifulle. I vedlegg 2 er det gitt en nærmere omtale av de naturfaglige forhold som ligger til grunn for registreringen, og det er også gjort forsøk på en verdisetting av områdene. Det må understrekes at slike registreringer alltid kan bli bedre og grundigere. Det er også en fare for at slike registreringer kan bidra til å fjerne oppmerksomheten bort fra den samlede forvaltning av verdiene i naturen.

Vegetasjon

I arbeidet med biologisk mangfold prosjektet i 1994 ble det trukket fram noen nøkkelbiotoper i kommunen. Dette er naturtyper med stor betydning for artsmangfoldet. I Moldemarka er dette først og fremst områder med eldre furuskog samt enkelte områder med rik furuskog (dvs. furu på gode boniteter). Endel fuglearter, som f.eks, kvitryggspetten, er avhengig av gammel skog.

Edellauvskogen (alm, ask, svartor) er en av de skogtypene som er vurdert som lokalt truet i Molde. Trolig har det i tidligere tider vært større forekomster i og nær der byen ligger i dag. Årsaken til at disse forekomstene er redusert skyldes oppdyrking av jord, byvekst og uthogging av skogen på 1700 og 1800 tallet. Endel forekomster av edellauvskog (hassel) er også kulturbetinget, og fortsatt manglende kultivering vil gradvis føre til endring i vegetasjonen. Det er fortsatt enkelte forekomster av edellauvskog nederst i marka, bl.a. ved Cecilienfryd og i nedre deler av Kringstadnakken.

Moldemarka har en stor variasjonsrikdom på korte avstander, fra frodig og varmekjær skog til nakne og forblåste fjellrabber, med en rekke vann og vassdrag og en storslått utsikt over fjord, holmer og tinderekken i sør. Nærheten til byen gir mange muligheter til å oppleve disse kvalitetene. Samtidig gir denne bynærheten spesielle utfordringer for naturforvaltningen.

Det store sammenhengende skogsarealet fra Kringstad og Meek, via Meekdalen og inn til Arsdalen, et område på 4-5 km², er karakterisert som et av de største gjenværende furuskogsområdene i fylket uten større, nyere inngrep av betydning. Området er spesielt interessant ved at det går ubrutt over i de rike furuskogene på sørsida av Kringstadnakken og Meeknakken. I tillegg til verdiene i selve vegetasjonen, er den sørvendte lia mot byen et viktig leveområde for spetter. Her finnes bl.a. den hensynskrevende kvitryggspetten. Kvitryggspetten er en rødliste-art, p.g.a. at arten i et nasjonalt perspektiv er i tilbakegang. Tilbakegangen må sees i sammenheng med artens tilknytning til lauvskog og dødt trevirke og manglende hensyn innen skogbruket. Våre områder innbefattet Moldemarka, utgjør nå de viktigste leveområdene for arten i hele landet, og et særtrekk for artens utbredelse i Vest-Norge er hekking i gammel furuskog.

Området er vurdert til å ha minst regional naturverdi. Imidlertid må det nye supplerende undersøkelser til for å fastslå om det også må betraktes som nasjonalt verdifullt (Gaarder 1998).

Vegetasjonen er frodigst i de nedre og sørvendte delene av marka, som i denne hasselskogen med hvitveis ved Mek.

Dyreliv

Moldemarka har et rikt fugle- og dyreliv. Er vi heldige kan vi se elg, hjort og rådyr i områdene nært inn til bebyggelsen.

Rådyr er det mest tallrike hjorteviltet i Moldemarka, i tillegg er det både hjort og elg i området. Elgen er en relativt ny bruker av Moldemarka, men vil sikkert bli mer tallrik i åra framover. Hjorten har etter Nordbyutbyggingen vært i tilbakegang i marka. Dette kan sees i sammenheng med at utbyggingen medførte at en viktig trekkvei ble ødelagt.

Rev, mår, røyskatt, oter, mink, piggsvin, grevling, ekorn og hare er andre pattedyr som finnes i Moldemarka. Grevlingen er vel den av disse artene som har tatt seg mest opp de senere åra, mens piggsvinet er den arten som har gått mest tilbake. Tettheten av de andre artene har variert mye de senere åra, men det mest gledelige er at oteren igjen er observert i området.

Fuglelivet i Moldemarka er både rikt og variert. Innen planområdet finner vi flere spillplasser både for storfugl og orrfugl. Spetter er generelt sett tallrike i Moldemarka både når det gjelder arter og antall. I Norge finnes det sju hakkespettsarter. Alle disse er observert i Moldemarka. Av disse er tretåspetten den eneste som ikke er observert hekkende. Osp er det mest populære reirtreet for hakkespettene. Flere rovfuglarter kan sees på næringsstreif i Moldemarka, og noen få arter er også observert hekkende.

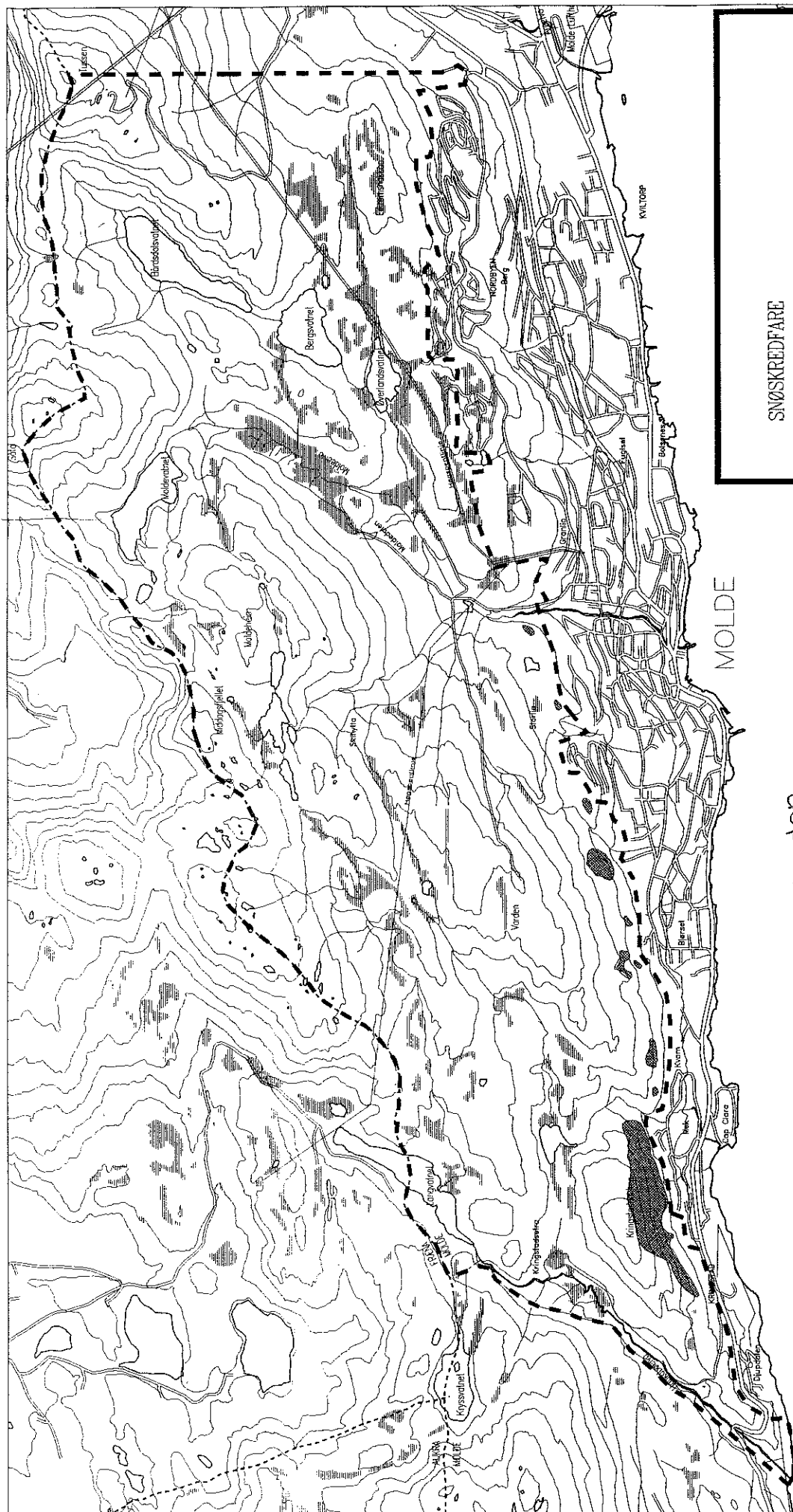
I perioden 1960 til 1985 var det inngått frivillige avtaler mellom Molde viltneimnd og 42 grunneiere i Moldemarka om fredning av småviltet. Bakgrunnen var et ønske om å beholde livskraftige småviltstammer i marka ved å unngå uttak gjennom jakt. Situasjonen i dag er at det jaktes lite småvilt i markaområdet. Selv om fredningsavtalene ikke er fornyet virker ordningen fremdeles å være innarbeidet blant rettighetshaverne. På noen av de største private eiendommene foregår det rådyrjakt.

2.6 *Rasfare* (Se kart)

Moldemarkas sørvendte skråning er lokalt disponert for snøskred med mulig rekkevidde ned til eller i nærheten av de utbygde områdene. Kringstadnakken er det største og mest utsatte løsneområdet.

Så lenge disse løsneområdene er dekket av tilstrekkelig tett og storvokst skog, er skredfaren vurdert som generelt liten eller fraværende, fordi skogen vil binde snødekket og hindre utløsning av skred. Store inngrep i skogen, spesielt flatehogst, vil kunne føre til at skredfaren blir vesentlig større. Fylkeskommunens nærings- og miljøavdeling, som har en egen fylkesgeolog, har konkludert med at flere boligområder vil kunne få et farenivå som klart overstiger sikkerhetskravet for ny byggegrunn.

Det er også noen lokale, avgrensede områder som kan være utsatt for sørpeskred, dvs. flomliknende skred av vassmetta snø. En kartlegging i felt er nødvendig for en systematisk identifisering av disse og det aktuelle farepotensialet. Enkelte steder kan det også være fare for steinsprang, men farenivået er lavt.

SNØSKREDFARE

Mulige løseområder for snøskred, som har mulig rekkevidde til utbygd område

Dato for klare og Renset fylkeskommune nærings- og miljøordningen

Moldefjorden

MOLDE KOMMUNE
KOMMUNEDELPLAN FOR MOLDEMARKA

Planens avgrensning

Redigering, utgave : KS, BKH Dato : 15.11.96

Sk. 50m

2.7 Fisk

Mange av den godt voksne befolkning i Molde har startet sin “sportsfiskerkarriere” i vannene og bekkene i bymarka. Kunnskapen om fiskemulighetene og interessen for fisket i Moldemarka virker å ha vært lav de senere år, selv om mulighetene til for sportsfiske er forholdsvis gode både i vatn og bekker. Årsakene til dette er flere. I Moldemarka er det flere grunneiere, og det er ikke organisert noe fiske gjennom fiskekortordninger, informasjon m.m. Samtidig er det en rekke vatn hvor almennt fiske har vært forbudt p.g.a. drikkevannsinteresser. Dette skaper usikkerhet rundt en aktivitet som i utgangspunktet skal gi naturopplevelser, rekreasjon, trivsel og litt godt på stekepanna. Retten til fisket tilhører grunneierne.

I forbindelse med “Prosjekt bymark” i Molde kommune ble det i 1998 foretatt registreringer av fiskeforekomstene i mesteparten av Moldemarka. Ved Langvatnet hvor det allerede er tilrettelagt for fiske, ble det ikke utført registreringer. Resultatene foreligger i egen rapport. Registrerte ferskvannsfiskearter i Moldemarka er ørret, røye, ål og 3-pigget stingsild, med ørret som den klart dominerende fiskearten. Det generelle innrykket av fiskeressursene i marka er at potensialet for sportsfiske er stort.

Noen av vassdragene er/er i ferd med å bli drikkevannskilder med klausuleringsbestemmelser som bl.a. legger restriksjoner på sportsfiske. Disse vatna ønsker man å skjerme fra bruk og ferdsel, herunder fiske. Her er det derfor ikke aktuelt å tilrettelegge for sportsfiske (Moldevatnet, Bårdsdalsvatnet og Bergsvatnet). Samtidig vil det framtidige drikkevannssystemet frigjøre vannsystemer som tidligere var båndlagt mht. sportsfiske (Fjellbrudammen, Audunstjønnan og Øverlandsvatnet).

Fisker ved Audunstjønnan.

2.8 *Friluftsliv og idrett (Se kart)*

I de siste åra har det blitt rettet forholdsvis større oppmerksomhet mot friluftslivet i by- og tettstedsnære områder. Bakgrunnen for dette er at disse områdene er en kilde til naturopplevelse og utvikling av naturglede for store befolkningsgrupper. Sammenhengen mellom friluftsliv og helse er også understreket, og de viktigste målgruppene her er nettopp de som kan gå tur i de mest bynære strøk. Det er altså en viss dreining til større vektlegging av "hverdagsfriluftslivet" nærmest der store befolkningsgrupper bor.

Før bilen ble allemannseie var Moldemarka mye brukt både sommer og vinter. Skihytta var et senter for skiaktiviteter, både innen idrett og friluftsliv, fram til 1960-tallet. Senere ble det mer vanlig å ta bilen til Skaret for å gå på ski, og interessen for Moldemarka avtok. Skaret ble i denne perioden utbygd både innen friluftsliv og idrett. På 1980- og 90-tallet har imidlertid interessen for Moldemarka tatt seg opp.

I tillegg til skihytta (MOI) er Vardestua (privat) og Storlihytta (Norsk Folkehjelp) åpne serveringsteder/turmål. Bruken av Vardestua har økt kraftig de siste 10 årene, til rundt 35-40.000 årlige besøkende på 1990-tallet. Det anløper årlig rundt 50 turistbåter til Molde, der utsikten fra Varden er et attraktivt tilbud for turistene. Økningen har sammenheng med bygging av ny Vardestue som stod ferdig i 1989, opprustning av vegen opp til Varden og bedre markedsføring av det nye tilbudet. Vardestua er åpen omtrent så lenge Vardevegen er kjørbær i barmarkseongen.

Mye brukte friluftsområder

På vedlagte kart er det gjort en grovkartlegging av friluftsbuken i Moldemarka. Kartet viser de viktigste innfallsportene til marka, samt de viktigste turveger, løyper og stier.

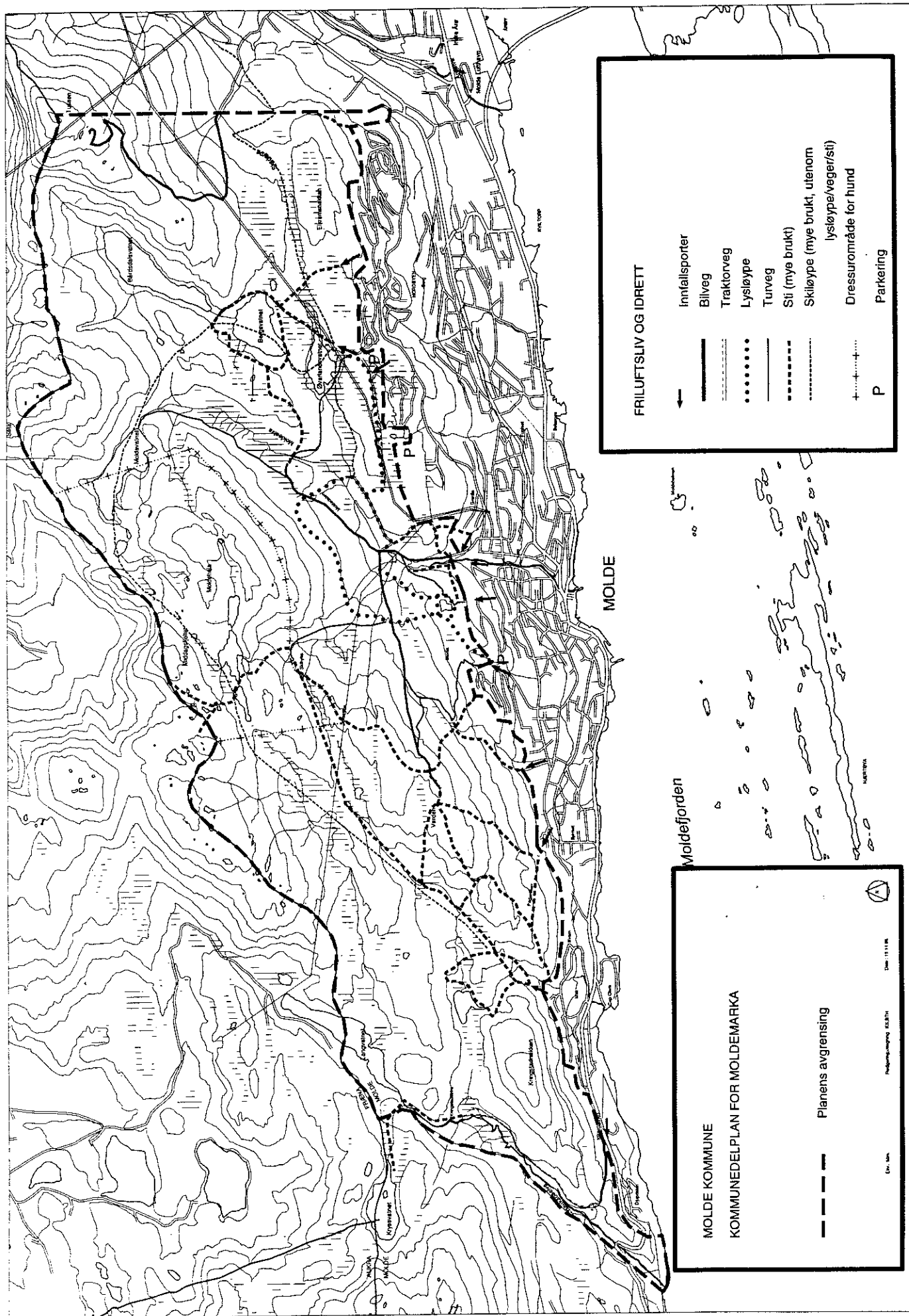
Generelt er Moldemarka svært mye brukt som friluftsområde, og er i tillegg til Hjertøya/Moldeholmene det viktigste friluftsområdet i kommunen. Moldemarka er sammen med Moldepanoramaet de mest sentrale deler av byens naturgitte visuelle identitet.

Tettbebyggelsen i Molde ligger som et langt, smalt bånd med Moldemarka rett ovenfor. De mange innfallsportene gjør marka lett tilgjengelig, og det er i liten grad barrierer (f.eks. sterkt trafikkerte veger) mellom disse og bebyggelsen. Befolkningen i de ulike bydelene bruker mest "sin" nærmeste del av marka.

Bruk i sommerhalvåret

Den bynære og tildels bratte skråningen ovenfor bebyggelsen er relativt mest brukt på bar mark. I tillegg til nærrekreasjonsområdene, så er det endel andre områder som er mye brukt:

- Hele lia ovenfor bebyggelsen og opp til Varden, fra Mekdalen til Moldeelva
- Lia mellom Olav Oksviks veg og bebyggelsen på strekninga Øvre Berg - Granlia
- Fjellbrua - Skihytta - Frænavarden - Varden - Mekvatnet - Kringstadsetra
- Fjellbrua - Lysløyppa/Skytterhusvegen - Moldevatnet/Bergsvatnet/Øverlandsvatnet

Molde Jeger og Fiskerforening disponerer et dressurområde for hund i Moldeheia ovom Skihytta. Her kan hundeiere mot å løse et kort drive hundedressur utenom båndtvangstiden, i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 20. august, unntatt søndager. Aktiviteten her virker ikke å være i konflikt med andre friluftslivsinteresser.

Barn på tur langs Gamle Vardeveg.

Bruk i vinterhalvåret

På snødekt mark er de bratte og skogrike områdene noe mindre brukt, og en større del av aktiviteten foregår lenger nord i marka. Utbygginga av Nordbyen og parkeringsplassen i Jensgurilia har bidratt til en stor aktivitet i området rundt Øverlandsvatnet - Bergsvatnet, og lysløypa er enda mer brukt enn for 10 - 15 år siden.

MOI har bygd opp en skiskole-aktivitet i Jensgurilia, det såkalte tirsdagsrennet. Hver tirsdag i vinterhalvåret, når det er tilstrekkelig med snø, er det et stort antall barn som går en liten lysløypesløyfe med nummer på brystet. Det arbeides med å forbedre traseen, ved å gjøre den litt mer kupert og gå litt mer inn i skogen. MOI arbeider med planer om en foreningshytte i Jensgurilia. Ovom Grua har MOI en tidtakerbu, i forbindelse med en liten lysløypesløyfe ved Nonsmyra. Dette anlegget er for tida ikke i bruk.

2.9 Skogbruk (Se kart)

Det skogdekte arealet i Moldemarka er ca. 19 km² (inkludert arealet mellom Nordbyen og Øvre Berg/Granlia), derav er omlag 9,6 km² regnet som produktiv i skogbruksfaglig forstand. Dette betyr at halvparten av det skogdekte arealet er reknet som produktivt, for kommunen totalt sett er tilsvarende andel omlag 75 %. Areal over skoggrensa er omlag 11,5 km². Skogen er dominert av furuskog. I de nedre delene er det også endel gran som er plantet. I mesteparten av barskogen er det et varierende innslag av lauvtrær, og det finnes også forekomster av rein lauvskog.

De beste bonitetene har en i lisonen bak bebyggelsen, se vedlagte bonitetskart. De laveste bonitetene har en øverst i marka opp mot skoggrensa som er på omlag 400 moh.

Skogen i marka er forholdvis ensaldret. Skog regnes som hogstmoden i en alder av 80-120 år. Store deler av skogen er nådd opp i denne alderen, og det er forholdvis små arealer med yngre produksjonskog. Skog som har nådd hogstmoden alder er mer utsatt for vindfall.

Det er lite innslag av det som økologisk sett blir regnet som gammel skog. Furu kan bli 300-400 år, men det er få funn i Møre og Romsdal som er over 200 år. Tusenvis av laverestående planter og dyr er avhengig av døende og døde trær som livsmiljø. Gammel skog, med innslag av døende og døde trær, regnes som mest verdifull for det biologiske mangfoldet.

Av den produktive skogen (fordelt etter areal) er 13 % gran, 73 % furu og 14 % lauvskog. Moldemarka skiller seg noe fra resten av kommunen ved at gran og lauvandelen er lavere, mens furuandelen er høyere.

Den årlige tilveksten i Moldemarka er beregnet til 2500 m³. Den kan økes til det dobbelte ved en mer intensiv satsing på treslagsskifte til gran og økt skogkultur. I Møre og Romsdal blir ca. 25% av tilveksten hogd, i hele Molde kommune omtrent tilsvarende. I Moldemarka blir det årlig avvirket en noe lavere andel. Dersom en likevel foreslår at den årlige avvirkningen i Moldemarka skal fordobles, så vil det utgjøre 1000 m³. Dette vil gi en førstehåndsverdi etter dagens priser på 400.000,-, og med andre ord tilsvare om lag et halvt årsverk samlet til hogst og kjøring. Det resterende skal da finansiere investeringer, skogkultur samt avkastning til skogeierne.

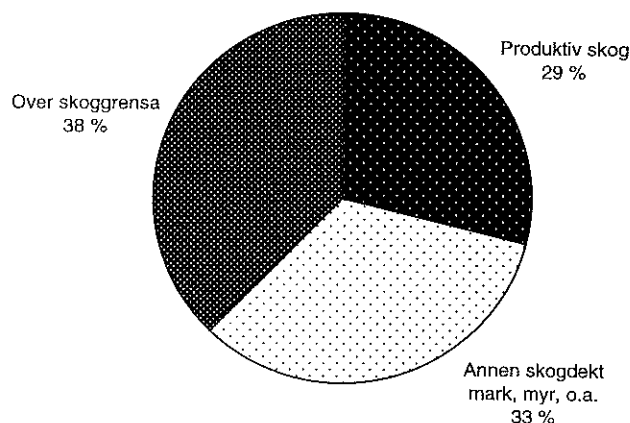
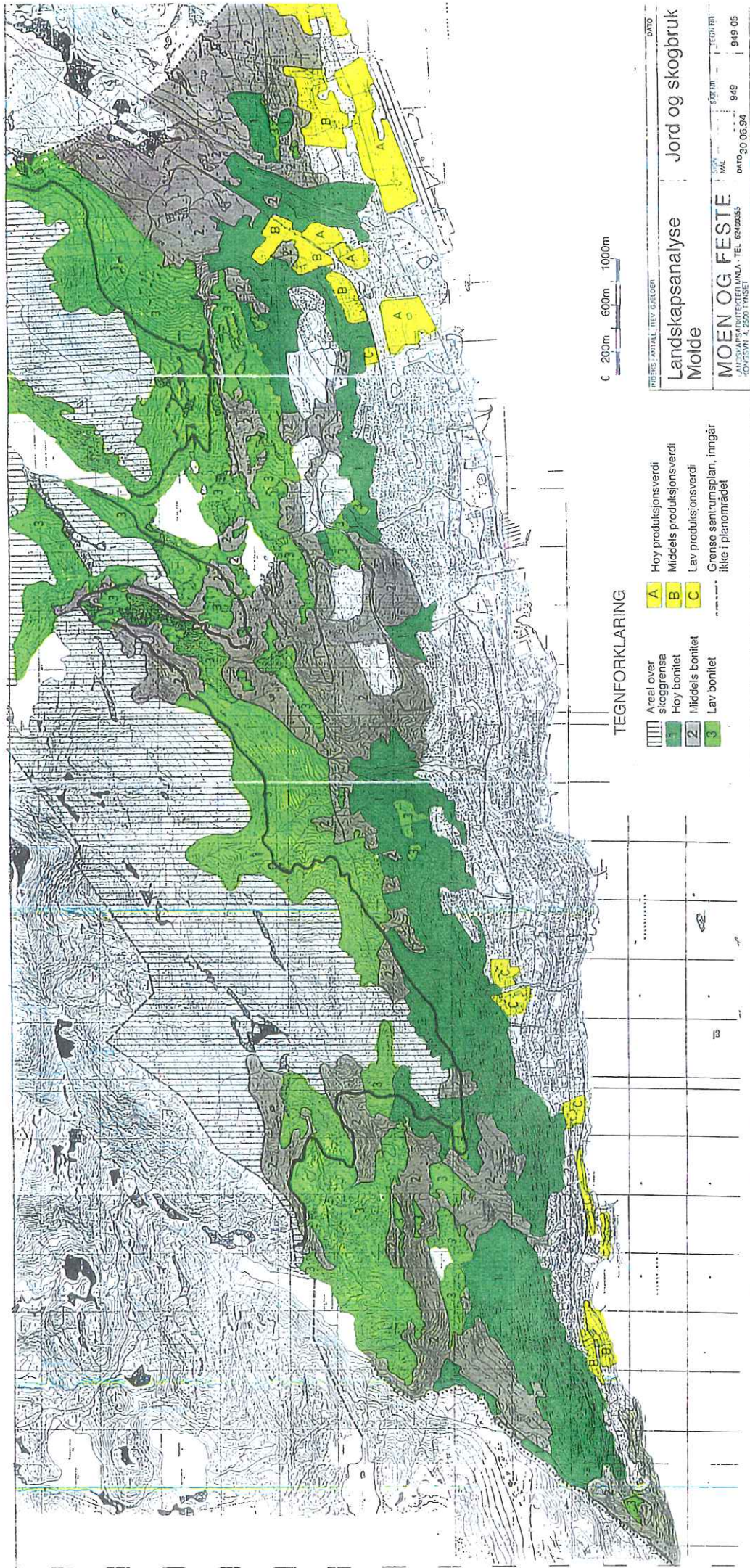

Fig. 1: Arealfordeling Moldemarka km²

VERNSKOGGRENSE vedtatt i 1995 (300 m koten)

Noen vernskogområder ved Kvam er av kartfelmislike forhold ikke vist.

2.10 Molde kommunale skoger

Molde kommunes eiendommer i marka er vist på eiendomskartet. I tillegg har kommunen en skogteig i Årødalen og skogen på Moldeholmene hører også med til kommuneskogen. Kommunen eier totalt ca. 12.500 dekar i Moldemarka. 2550 dekar av dette regnes som produktiv skog.

Teknisk styre vedtok i 1994 skogbruksplan for kommuneskogen 1994-2004. Ved behandlinga ble det vedtatt at skogbruksplanen seinere skulle bli tilpasset flerbruksplanen for Moldemarka. I denne planen er det en detaljert gjennomgang av de enkelte bestand, oversikt over kubikkmasse, bonitet o.l., og forslag til behandlingsmåte for hvert bestand. Furu utgjør 85 % av den samlede kubikkmasse, gran 6 % og lauv 8 %.

I skogbruksplanen er det konstantert at det ikke er vedtatt overordnet politisk målsetting for kommuneskogen, men planen er basert på "eit ønske om å beholde, og videreutvikle verdien av Molde kommunes skoger både rekreasjonsmessig, viltmessig og reint skogleg." Det er også sagt at flerbrukshensyna er svært viktig, og at en heller bør "sette lenger ned på lista dei reine skoglege ønskemåla." Størstedelen av kommuneskogen er kjøpt nettopp for å ivareta friluftsinnteressene.

Samråd i skogen.

Som for skogen ellers i Moldemarka, er en stor andel av kommuneskogen klassifisert som hogstmoden (hogstklasse V). 61 % av det produktive skogarealet er i denne klassen. Dette er vesentlig mer enn idealet for en skog som drives etter rene økonomiske kriterier. I byskogene i Norge ser en normalt annerledes på dette, og det er vanlig å ha en større andel eldre skog enn hva som er økonomisk optimalt. En kan foreta et valg om hvor stor andel skog en vil ha i hogstklasse V, og dette valget vil da være bestemmende for avvirkningskvantum, framtidig skogsbilde, levevilkår for andre planter og dyr, osv.

I skogbruksplanen er det beregnet at skogens balansekvantum er 1000 m³ (dette tilsvarer noe forenklet den årlige tilveksten). For å opprettholde en del eldre skog, er den årlige hogsten foreslått til 600 m³.

Det har ikke vært noe mål å drive skogen med overskudd, og det blir tatt større flerbrukshensyn enn ved ordinær skogsdrift. En ren forretningsmessig drift av kommuneskogen vil ikke tilføre kommunen store inntekter. Dersom den årlige hogsten skulle gi en nettoinntekt på 100 kr/m³, noe som er i overkant av gjennomsnittet i distriktet, vil denne tilføre kommunen 60.000,- pr. år.

2.11 Andre utmarksinteresser

Høsting av bær og sopp utgjør en viktig del av friluftaktivitetene i marka. Marka blir også brukt som utmarksbeite for sau, som i hovedsak kommer fra gardsbruk i nabokommunene.

2.12 Vannforsyning og demninger

Det ble vedtatt klausuleringsbestemmelser i 1980 for nedbørfeltet for vannkildene i Moldemarka. Disse har sammen med kommuneplanens arealdel vært styrende for virksomhet i nedbørfeltene til drikkevannskildene. Nå som Moldevatnet er ferdig utbygd med nytt dypvannsinntak kan man være noe mindre restriktiv med tiltak i nedbørfeltet til Fjellbrudammen for den delen som ligger nedenfor Moldevatnet/Bergsvatnet.

Etter at Markaplanen ble vedtatt høsten 1999 er det arbeidet med nye klausuleringsbestemmelser. Disse blir behandlet politisk i det planen går i trykken, og følger som vedlegg 3 til planen.

Hovedgrepet i de nye klausuleringsbestemmelsene er at nedbørfeltet blir delt inn i to områder. Klausuleringsområde 1 omfatter nedbørfeltene til Moldevatnet, Bergsvatnet og Bårdsdalsvatnet. Klausuleringsområde 2 omfatter den del av nedbørfeltene til Fjellbrudammen som ikke er omfattet av område 1. For område 1 er bestemmelsene generelt mer restriktive enn for område 2.

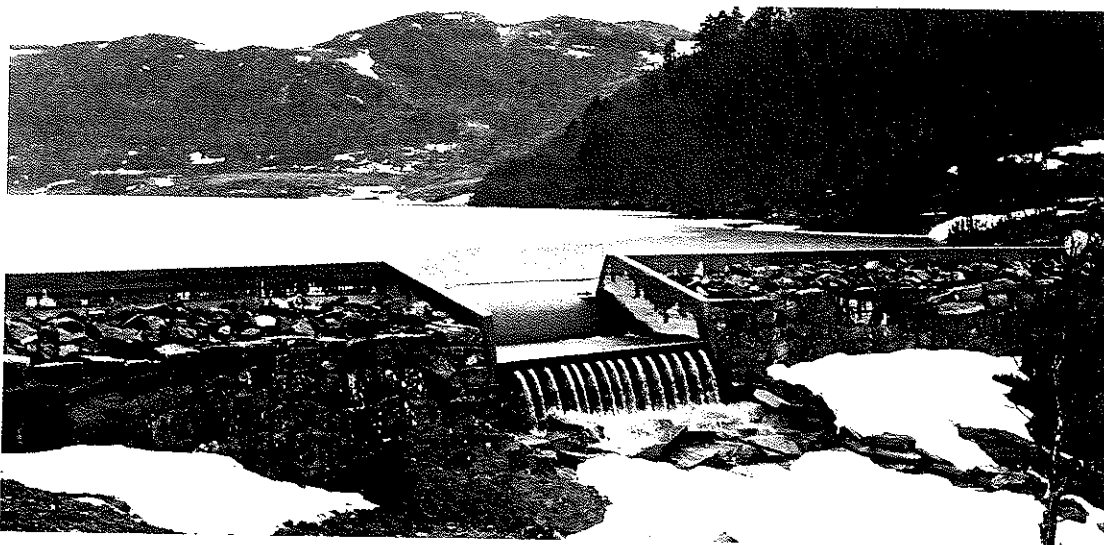
Det vises til vedlagte klausuleringsbestemmelser (vedlegg 3). §§ 1 - 3 er knyttet til bebyggelse og bruk av denne, samt lagring og deponering av mulig forurensende materiale. §§ 4 - 6 er knyttet til jord- og skogbruksvirksomhet. I § 7 er det forbud mot etablering av industri. I § 8 er det forbud mot bygging av veger utover vannverkets egne behov. I klausuleringsområde 1 er det

forbud mot bygging av nye stier og turveger, dette gjelder ikke for område 2. I § 9 er det forbud mot motorisert ferdsel på vannkildene. For område 1 er leirslagning nærmere vannkildene enn 100 m forbudt (§ 10) og bading er forbudt (§ 11). Dette er tillatt i område 2. I område 1 er det for fiske bare tillatt med stangfiske fra land.

Som det framgår er det altså noe mer liberalt mht friluftaktiviteter i område 2 enn i område 1. Ettersom Fjellbrudammen i krisesituasjoner kan bli tatt i bruk som midlertidig vannforsyning, må en være forberedt på midlertidige restriksjoner på aktiviteter også her. Videre er det slik at evt. tiltak som ønskes gjennomført innenfor klausuleringsområdene ikke kan bli gjennomført med grunnlag i Markaplanen, dersom de er i konflikt med klausuleringsbestemmelsene.

I § 8 er det som nevnt et forbud mot bygging av nye veger utover vannverkets egne behov. Det er ikke planer om veger/turveger i klausuleringsområde 1. Opp til Moldevatn er det anlagt en gruset turveg på vannrørstraséen. I starten er den 2 m bred, men er innsnevret til 0,5 m på den siste biten. Bakgrunnen for dette er ønsket om å minimalisere trafikken til drikkevannskilden, samt at landskapet her framstår noe mer uberørt. Det er i utbyggingsplanen for vannverket forutsatt bom ved avkjørsel fra Vardevegen ved Fjellbrudammen.

Bading i vannkildene i område 1 er som nevnt forbudt. Opprusting av Øverlandsvatnet med ny dam og et mer stabilt vannspeil kan bli et godt tilbud for badende i Moldemarka. Vatnet ligger nær bebyggelsen og parkeringsplassen i Jensgurilia. I 1998 ble det i samarbeid mellom Prosjekt bymark, Nordbyen Vel og byingeniøren anlagt en mindre sandstrand for bading sørvest i Øverlandsvatnet.

Demningen ved Moldevatnet etter utbedring og heving 1 m..

De gamle vannkildene Fjellbrudammen, Øverlandsvatnet og Audunstjønnan vil bli frigitt til andre formål nå som Moldevatnet er koplet til vannverket. Innenfor rammene av klausuleringsbestemmelsene er tanken at disse gamle vannkildene skal kunne brukes til allmennhetens beste. I samband med konsesjonssøknaden for regulering av Moldevatnet har kommunen allerede signalisert at en tar sikte på å restaurere demningene ved Audunstjønnan i tillegg til det som allerede er gjort med dammen i Øverlandsvatnet.

2.13 Fysiske inngrep og inngrepsfrie områder (Se kart)

Det har gjennom tidene foregått endel inngrep i marka som setter varige spor etter seg. Disse er i hovedsak:

- Bilveger og traktorveger
- Massetak
- Turveger og lysløyper
- Demninger og regulerte vatn
- Hytter
- Boligbygging
- Kraftlinjer
- Radio- og fjernsynssendere og omformere
- Skytebaner
- Drenering av myrer

Endel av dette er vist på vedlagte kart. Situasjonen er fortsatt slik at endel områder oppleves som urørte, som f.eks. Moldedalen.

2.14 Hytter

Innenfor planområdet er det omlag 85 hytter. Hovedtyngden av hyttene ligger samlet i Igrupper, vest for Bårdsdalsvatnet, øst for Bergsvatnet, vest for Øverlandsvatnet, ved øvre del av Vardevegen, ved Mekvatnet og ved Langvatnet. I markaprojektet er 50 av dem oppmålt utvendig, se figur. Gjennomsnittsstørrelsen er 34 m², og den største er på 58 m². Ettersom det stort sett er de lettest tilgjengelige hyttene som er oppmålt, tror vi at gjennomsnittstørrelsen for de resterende hyttene heller er noe lavere enn de oppmålte.

Følgelig er hyttene i marka små og de er stort sett eldre enn 30 år. Flesteparten av hyttene er i god stand, og vi har registrert en økende interesse for vedlikehold og ønsker om tilbygg. Kun en hytte har innlagt strøm.

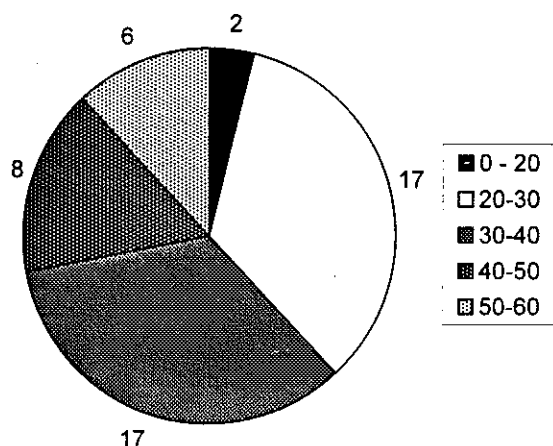

Fig. 2: Hytter i Moldemarka, areal i m². 50 oppmålte hytter sortert etter størrelse.

2.15 Kulturminner (Se kart)

På temakartet er det inntegnet alle registreringer som er gjort gjennom SEFRAK-registreringa. SEFRAK er en landsomfattende registrering av bygninger og andre byggverk eldre enn år 1900, i Molde er også bygg eldre enn 1940 registrert.

Dette registeret inkluderer ikke fornminner, dvs. bygninger, bygningsrester, gravrøyser, osv. eldre enn 1536 (reformasjonen). Innenfor planområdet er det ikke gjort slike funn. Registrering av fornminner i Molde kommune er gjort av Vitenskapsmuseet i Trondheim i 1980. I rapporten er det presisert at skogs- og fjellområdene er dårlig undersøkt. Dette betyr at det kan være ukjente fornminner i Moldemarka. Det er likevel grunn til å tro at det neppe kan være særlig mange, fordi marka er såpass mye brukt og evt. observasjoner ville trolig vært kjent. Kulturminnene består for det meste av setrer eller rester av setrer. Disse hørte i hovedsak til de største gardsbruka i og nær byen. Seterbruket i Moldemarka gikk tilbake allerede omkring midten av 1800-tallet, pga. rovdyrplagen og muligheten for å levere konsummelk direkte til byen. Legroviksetra innerst i Bårdsdalen var i drift til omtrent 1920. Kringstadsetra var i drift fram til 1910, og der ble drifta gjenopptatt med levering av konsummelk da vegen kom i 1938. Drifta tok her slutt ca. 1960, men fortsatt beiter enkelte ungdyr.

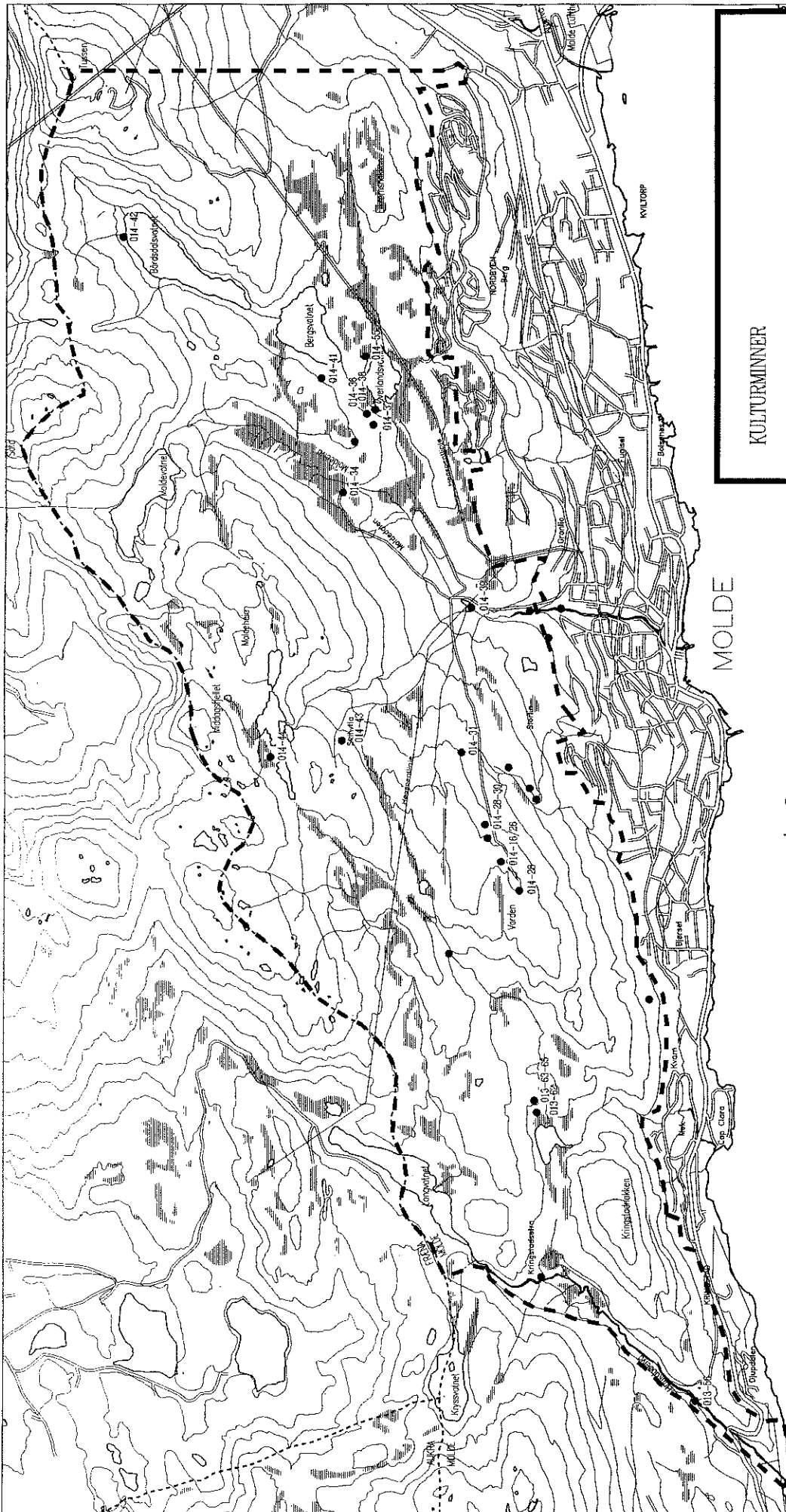

Lergroviksetra (innerst ved Bårdsdalsvatnet) omkring 1920. Foto utlånt av Andreas Mauseth.

I tillegg til setrene, er enkelte rester av innretninger i Moldeelva registrert. Dette er spor etter industrialisering og bruk av elva som energikilde. De eldste spor etter friluftsliv og reiseliv er også registrert, så som den gamle Vardehytta og Storlihytta. Det er også enkelte rester av husmannsplasser og småbruk nederst i marka.

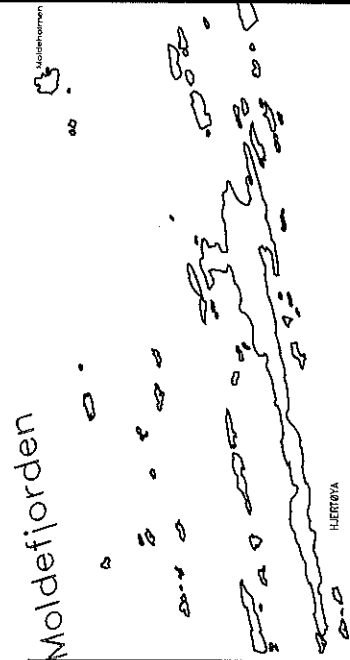
De relativt få kulturminner som er i marka forteller på sin måte om ulike faser i byens historie. Gjennom informasjon og organiserte vandringer kan dette bli mer kjent.

Det er trolig kulturminnene nederst i marka som er mest truet. Ved evt. utbyggingstiltak må en derfor prøve å ta hensyn til dette. Flere steder er det bunkere, kanonstillinger o.l. fra krigens dager, og disse er det en økende interesse for å ta vare på.

KULTURMINNER

• SEFRAK-registrerte objekt

MOLDE KOMMUNE
KOMMUNEDELPLAN FOR MOLDEMARKA

Planens avgrensning

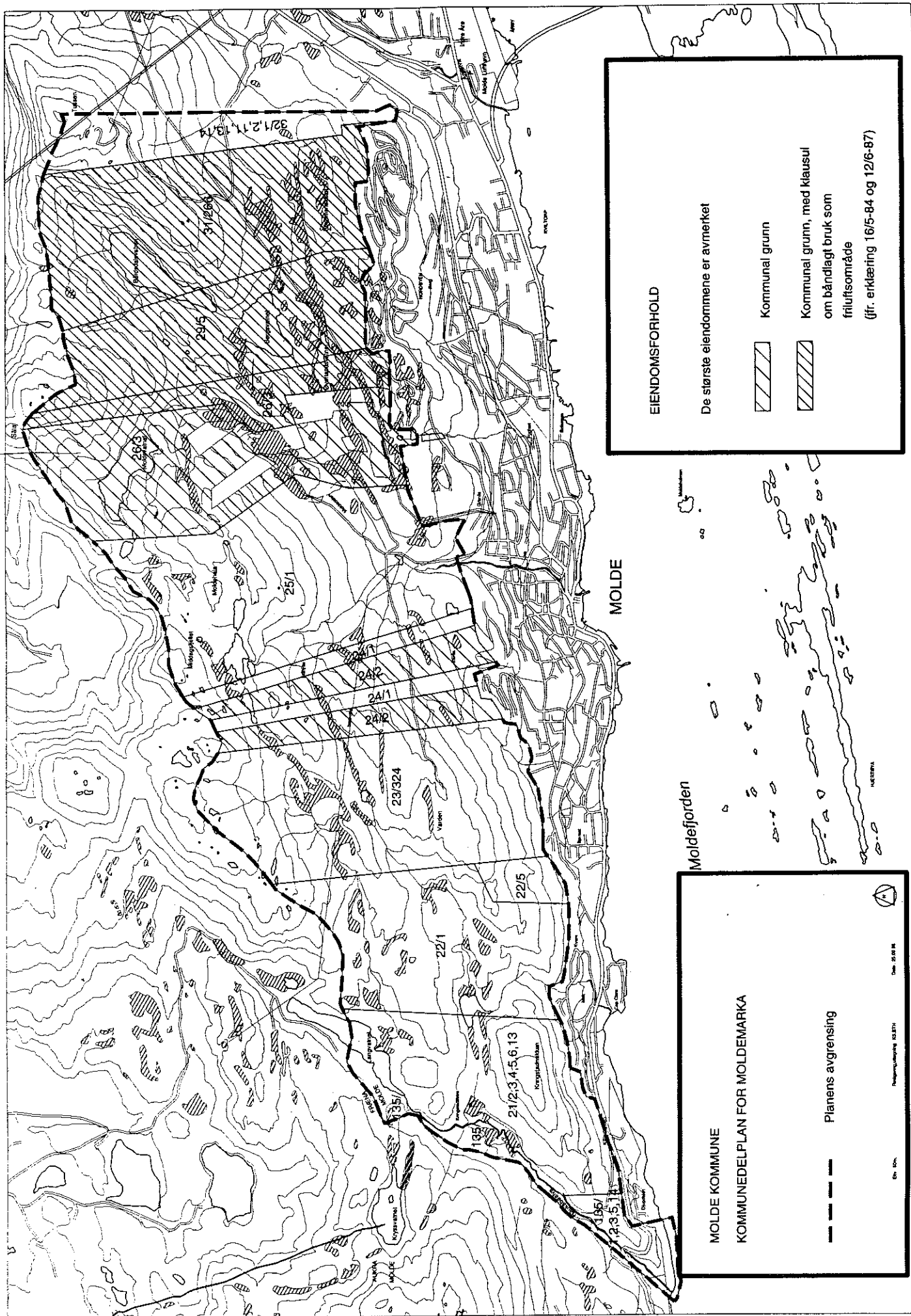
Elv: 50m

Redigering/utgiving: KS/BNH Date: 15.11.96

2.16 Eiendomsforhold (Se kart)

IMoldemarka er det 12 eiendommer over 100 dekar, derav fire-fem større eiendommer, der kommunen er den største. Flere av eiendommene er eid i sameie mellom til dels mange personer. Eiendommene strekker seg i nord-sør retning fra bebyggelsen i sør til grensa mot Fræna i nord. I hovedsak er eiendomsstrukturen basert på de gamle, store gårdene i byen, som bl.a. Fuglset, Moldegård, Reknes og Bjørset.

Kommunen er som nevnt den største grunneieren med et samlet areal på 12.500 dekar, eller omlag 40 % av planområdet. Den østlige delen av kommunens eiendom, gnr. 26/3, 29/5 og 31/266 ble kjøpt med et vesentlig bidrag fra Miljøverndepartementet i samband med utbygginga av Nordbyen. Det ble da inngått en avtale om at denne delen av marka ikke skal benyttes til annet enn friluftsområde, uten samtykke fra departementet. Unntatt fra dette er anlegg og drift av det kommunale vannverket (vedlegg 1).

3. UTFORDRINGER

De foreliggende registreringer og de ulike utredninger som er utført de siste årene peker alle på Moldemarkas store og sammensatte verdi for mange ulike interesser. Det foreliggende materialet peker videre på at det er varierende grad av konflikt mellom de ulike interessene. Et sentralt mål med planen er derfor å drøfte disse konfliktene, og legge til rette for beslutninger som kan avklare og prioritere mellom disse.

Planen skal ikke bare fungere konfliktavklarende, den bør også være forebyggende og handlingsorientert. I kap. 7 er det derfor fremmet ulike tiltak. Disse er dels konkrete, dels av mer forvaltningsmessig art.

3.1 *Vurdering av konflikter og omfang.*

Flere av utredningene peker på at de viktigste konfliktene er :

- 1) Mellom skogbruk og klassisk (tradisjonelt/enkelt) friluftsliv/naturforvaltning/biologisk mangfold/landskapsvern.
- 2) Mellom moderne friluftsliv/idrett og klassisk friluftsliv/ naturforvaltning.
- 3) Mellom boligbygging og skogbruk/landskapsvern/klasseisk friluftsliv /naturforvaltning/ biologisk mangfold.
- 4) Mellom friluftsliv og naturforvaltning.

Ad.1 Mellom skogbruk og klassisk friluftsliv/ naturforvaltning/biologisk mangfold/ landskapsvern.

Dersom skogbruket i en bymark som Molde blir drevet som et allminnelig næringsrettet skogbruk kan dette oppleves som negativt av andre brukere av marka. Som eksempel på uheldige måter å drive skogbruket på kan nevnes:

- Store hogstflater.
- Hogstflater i områder som har spesiell verdi for friluftsliv og naturverdier.
- Ensidig satsing på et treslag, der alle trær i tillegg er like store og har samme alder (monokultur).
- Store terrengskader fra skogsmaskiner.

I de seinere åra har det blitt lagt større vekt på miljøhensyn og fagopplæring i skogbruket. Det er utarbeidet statlige rundskriv, informasjonshefter osv. som gir råd om at en skal ta særlige hensyn i områder med registrerte friluftsliv- og naturforvaltningsinteresser. I Moldemarka vil dette være kjennetegnet ved:

- lukkete hogster, evt. små hogstflater.
- en stor andel gammel skog.
- en høy estetisk standard på veger o.l.
- satsing på naturlig forekommende arter/treslagsblanding.

Et slikt naturtilpasset skogbruk vil gi en lavere virkeproduksjon.

Ad.2 Mellom moderne friluftsliv/idrett og klassisk friluftsliv/naturforvaltning

For noen tiår siden var tilrettelegging for idrett og friluftsliv mer begrenset. Stiene og turvegene var gjerne smale (1-2m) og det var få idrettsaktiviteter som satte spor etter seg. I dag er situasjonen noe annerledes. Enkelte skiidrettsutøvere ønsker å "skøyte", og vil derfor ha bredere skiløyper. Det er også et ønske om at løypene har færre ujevnheter og er bedre preparert.

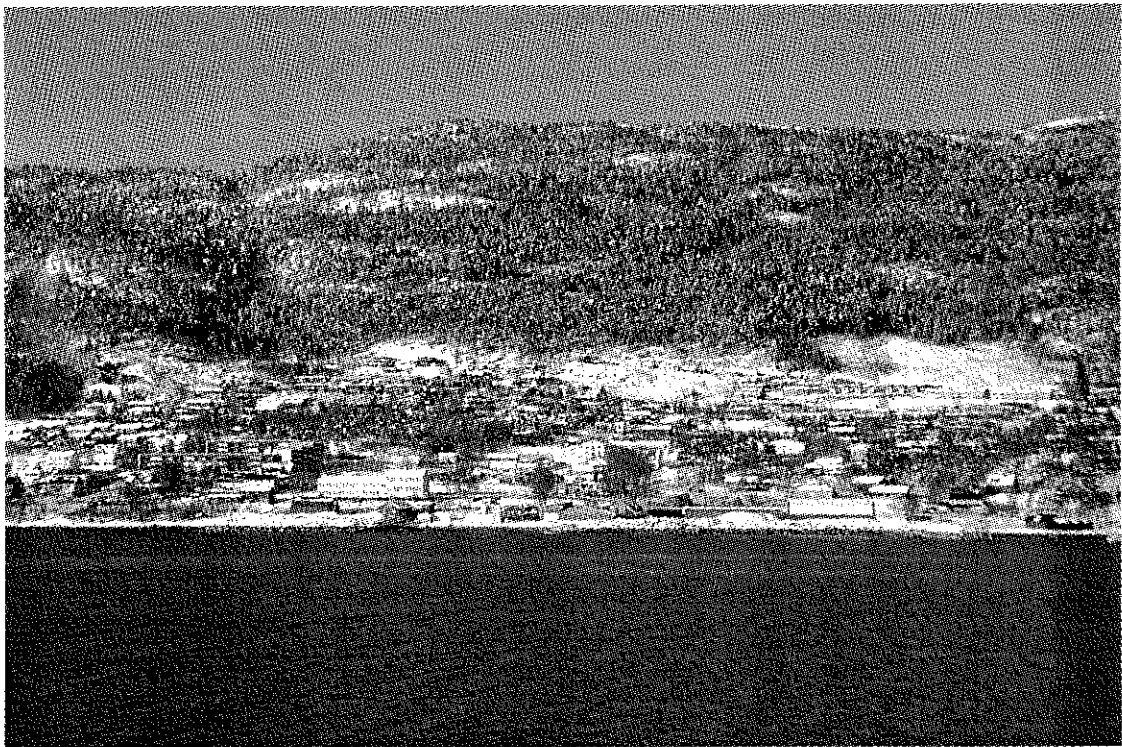
Nyere idrettsaktiviteter som terrengsykling, hanggliding o.a. medfører gjerne ønsker om fysisk tilrettelegging, eller de setter mer synlige spor. Bruk av, eller ønsket om, motordreven transport er også økende. Det kan være snøscootertransport til hytter og ulike arrangement, det kan være bruk av motorsykkel i terrenget, bruk av mikrofly og det kan være ønsket om lettest mulig tilkomst med personbil til hytter og andre utfartsmål. Det har vært fremmet ønsker om å regulere biltrafikken til Varden, spesielt på søndager. Varden er et sentralt turmål både for fastboende og tilreisende. En regulering av trafikken vurderes å ramme drifta på Vardestua uforholdsmessig sterkt. Samtidig har nye turvegtilbud i marka, som traséen Hindalsrøra til Moldevatn, avlastet Vardevegen som turveg.

Det er også en viss intern konflikt mellom brukergruppene, som mellom gående og skiløpere. Det er også kryssende interesser vedr. bruk av hund, ridning, tursykling, osv.

Konflikter mellom disse brukerinteressene kan dempes på ulike måter. Delvis kan en bevisst planlegging styre disse aktivitetene til ulike områder, delvis kan en sonering i tid og aktiv bruk av nasjonale regelverk dempe noen av de mest forstyrrende aktivitetene. F.eks. foregår det noe motorferdsel i Moldemarka uten hjemmel i lov, og den vil kunne begrenses.

Grøftene langs vegene kan ofte framstå som åpne sår.

Boligbygging i lia ovom dagens bebyggelse kan raskt bli svært synlig.

Ad.3 Mellom boligbygging og skogbruk/landskapsvern/klassisk friluftsliv/naturforvaltning/biologisk mangfold

Landskapsanalysen fra 1994 peker på at skoglia bak byen bør bevares, og at det bør defineres en øvre grense for byvekst. Erfaringene fra boligbygging i bratt terreng, er at inngrepene bli svært synlige og at det fører til store fyllinger og skjæringer i terrenget.

Utfordringen for Molde blir å finne fram til arealer for byvekst, der konfliktene og de negative konsekvensene er mindre. Dette arbeidet har pågått delvis parallelt med planarbeidet i Moldemarka. Så langt ser det ut til at det ikke vil bli noen arealknapphet i planperioden.

Ad. 4 Mellom friluftsliv og naturforvaltning.

Det er gjennomført spørreundersøkelser i bymarker ved andre byer, og en hovedkonklusjon er at folk reagerer positivt på stillhet, lauvtrær, gamle trær, dyreliv, variasjon og lysninger/åpen skog. Store hogstflater, kvist og dødt trevirke på bakken er det mange som opplever negativt.

Friluftsutøverne har ulike holdninger til tilrettelegging. Stier og turveger opplever de fleste som positivt. I en undersøkelse fra Oslomarka er det antatt at mange aksepterer skogsbilveger som er tilpasset landskapet, men reagerer negativt på veger som er "sprengt ut i terrenget".

Blant friluftsutøverne er det mange som reagerer negativt på dødt trevirke og vindfall. For å sikre det biologiske mangfoldet er det derimot nettopp ønskelig med endel døde eller døende trær.

Noe forenklet kan en si at mange friluftsutøvere ønsker en viss grad av lett tilrettelegging og er noe negative til mye "urskog", mens naturvernensynet vektlegger det urørte. For andre utøvere er det nettopp det urørte som har stor opplevelsesverdi.

For å imøtekomme tildels kryssende ønsker, kan en sonering av marka være en løsning. Ved å konsentrere tilretteleggingen til visse områder, og la andre områder utvikle seg mer urørt, kan marka bli attraktiv for mange ulike brukergrupper. Fra forskningen om friluftsliv er det understreket at denne variasjonen er viktig også i nærturområdene.

3.2 Forhold som krever spesiell oppmerksomhet

Markagrense

Bebyggelsen har som nevnt vokst nordover og inn i de nedre delene av Moldemarka i løpet av de siste 20-30 år. Landskapsanalysen fra 1994 peker på at en ytterligere utbygging i marka vil kunne medføre store sår i landskapsbildet. Det er ønskelig å bevare skråningen bak byen som en skogkledd, grønn "bakvegg".

Kommunen har full styring over om det skal foregå mer boligbygging i Moldemarka, gjennom arealplanlegginga etter plan- og bygningsloven. Kommuneplanens arealdel avgrenser byggeområdene mot andre formål, som f.eks. LNF-områder. I Oslo har en helt siden 1930-tallet hatt en diskusjon om hvor langt byen skal vokse inn i skogområdene rundt byen. I 1934 ble det for første gang satt en såkalt "markagrense", som har fungert som planredskap og skillelinje mellom by og friluftsområde. Siden har denne markagrensa ligget nokså stabil, men har faktisk blitt flyttet noe i retning av byen.

I foreliggende plan er det innarbeidet en markagrense for Molde. Hensikten med dette er å legge til rette for mer prinsipielle diskusjoner om framtidig tettstedsvekst, og å gi både grunneiere og friluftsfolk langsiktige kommunale signal.

Tilrettelegging for friluftsliv

Naturkontakt gir god rekreasjon fra hverdagens mas. Moldemarka vil trolig få økende betydning for innbyggernes ve og vel. Mange ønsker å oppleve uberørt natur, der stillhet, frihet, og få og små fysiske spor av menneskelig virksomhet står sentralt. Stimulering til friluftsliv er dessuten et viktig virkemiddel for å øke folks naturkunnskap og miljøbevissthet.

Fysisk tilrettelegging for friluftsliv er et tveegget sverd. På den ene siden er det ønskelig at alle brukergrupper kan komme seg ut på tur. På den annen side er det en stor andel som ønsker å oppleve uberørte områder, gå tur på en enkel sti, osv.

Ny turveg oppå vannledning mellom Fjellbrua og Nonsmyra.

Vi vet fra landsomfattende undersøkelser at ca. 3/4 av befolkningen mellom 16 og 79 år er på minst en dagstur i skogen i løpet av året, omlag halvparten er på fjelltur i samme ærend. Andelen turgåere er forøvrig i stadig vekst. Hele 88 % går på kortere spaserturer nær hjemmet, se figur.

Disse undersøkelsene viser også at synet på tilrettelegging varierer mye. Dette fører til at det ikke er mulig å imøtekomme alle ønsker innen et begrenset område. De mest populære tiltakene er de som gjør det enklere å ferdes til fots, mens motorstøy er rangert som det mest negative. Å se hus og veger i løpet av en tur, var heller ikke populært. For mange er selv vissheten om at det finnes uberørte områder i nærmiljøet av stor verdi, selv om de kanskje sjelden eller aldri oppsøker disse.

Ny tilrettelegging bør ha som siktemål å nå dem som i dag ikke har så lett for å komme seg ut på tur. Det vil i hovedsak si småbarnsforeldre, barn/unge, eldre og visse grupper med bevegelseshemming. Det er kjent at ønsker om tilrettelegging øker noe med alderen, og er høyest for de over 55 år. Denne befolkningsgruppa er i vekst. Det er en utfordring å legge forholdene til rette slik at flere "søndagsturgåere" velger marka framfor bolig gatene. Å legge tilrette for korte spaserturer nær bebyggelsen fra boligområdene opp mot turvegene i marka, er derfor svært aktuelt. Behovet for økt tilrettelegging for friluftsliv og rekreasjon i marka ble svært synlig gjennom den store populariteten den nye turvegen (vannverkstraséen) fra Hindalsrøra til Moldevatn, fikk i 1998.

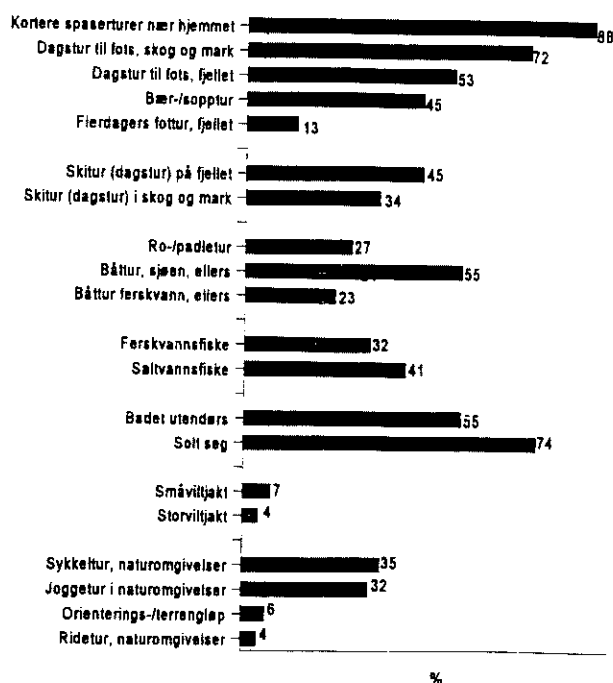

Fig. 3 : Deltakelse i friluftaktiviteter, den norske befolkning mellom 16 og 79 år.
Kilde : SSB, 1993

Konkurransetidrett
høyt nivå: 3%.
Deltatt i konkurranse/
stevne siste år : 15%.
Driver regelmessig
fysisk aktivitet,
trening, mosjon
eller idrett: 41%.
Friluftsliv - tur i skog
og mark/lengre ski-/
fottur mer enn 1-2
ganger siste år. 80%.

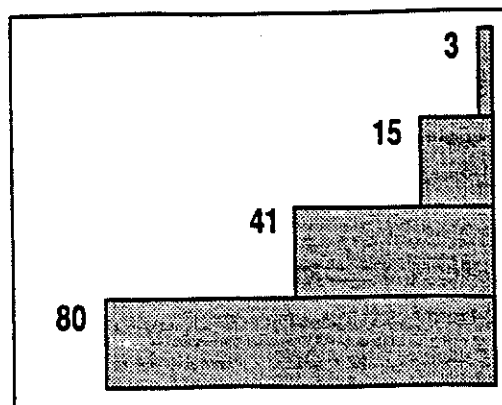

Fig. 4 : " Aktivitetstrappen " - andel av befolkningen som deltar i fysisk aktivitet på ulike nivå. 16 - 69 år (1987).

Fra Dølvik, Danielsen og Hernes (1988) : Kluss i vekslinga.

Bynær rådyrstamme

Problematikken rundt en økende rådyrstamme i bynære områder har vært drøftet i Molde viltneimnd og behandlet av formannskapet i planprosessen. Viltforvaltningen har fått svært mange henvendelser fra markanære hageeiere som uttrykker stor fortvilelse over at rådyra spiser opp roser og andre hagevekster. Spesielt har klagen fra områdene Hauglegda - Elvaskaret - Fannebakken vært hyppige. I 1996 ble det gjennom en ekstraordinær jakt tatt ut tre rådyr og i 1997 ble det tatt ut sju rådyr basert på ordinær kvotetildeling, på kommunal grunn.

Bestanden av rådyr i området må betegnes som til tider meget stor. Fravær av naturlige fiender (store rovdyr) og gode beiter med liten konkurranse fra bufe, i tillegg til liten beskatning gjennom jakt, er faktorer som muliggjør en slik bestandsvekst. En vedvarende stor rådyrstamme i området kan føre til økte beiteskader i hagen, slitasje av det naturlige beite, økt hyppighet av parasitter og sykdom på dyrene og økt fare for kollisjoner rådyr-bil. Størrelsen på eventuelle framtidige uttak må vurderes i forhold til erfaringer, egne observasjoner og tilbakemeldinger fra hageeiere.

Vannverksutbygging

Drikkevannskildene i Moldemarka er av meget stor verdi for byen. Ulike vannkilder har vært brukt, og derfor er det demninger ved de fleste vann. Nå som Moldevatnet er tilknyttet vannverket, og det utvidete renseanlegget på Hindalsrøra står ferdig, vil vannverket levere vann av meget god kvalitet. En rekner med at det vil være nok vann til å dekke behovet i overskuelig framtid, men kildene kan heller ikke betegnes som svært rikelige. Molde er i den heldige situasjon at vannkildene ligger i nokså jomfruelige områder. På den annen side er det

beiting i nedbørfeltene, som kan medføre forurensing. Stor friluftaktivitet og hytter er også potensielle forurensingskilder.

Vannforsyninga vil på ulike måter påvirke andre interesser. Regulering av vannstanden gir tydelige spor i strandsonen, pga. erosjon og fjerning av vegetasjon. Tidligere var vannforsyninga basert på elveinntak, først rett overfor Langmyrvegen, seinere fra Fjellbrudammen. For å sikre nok vann til elva, ble Audunstjønnan, Moldevatnet og Øverlandsvatnet regulert tidlig på 1900-tallet. Selv om reguleringene til dels har opphørt, har lekkasjene i demningene ført til store svingninger i vannstanden.

Nå som vannforsyninga er basert på Bergsvatnet, Bårdsdalsvatnet og Moldevatnet er det en utfordring å balansere vannuttaket slik at vannstanden så langt som mulig holdes nær terskelen på demningene. En vil da kunne slippe tørrlagte strandsoner samtidig som en vil få en viss vannføring i elvene. Den nye reguleringen av Moldevatnet er godkjent av NVE. Det er stilt minstevannskrav for den samlede regulering i juli og august. Det skal da slippes minst 12 l/s fra Moldevatnet og 12 l/s fra Øverlandsvatnet ned i Seterelva. NVE's begrunnelse for dette er knyttet til en balansering mellom vannforsyningsinteressene og hensynet til friluftsliv og naturmiljø.

Båndlegging av nedbørfelt til drikkevannsformål er gjort for å redusere faren for forurensing av drikkevannet. En slik båndlegging vil ikke medføre restriksjoner på vanlig turbruk, men i klausuleringsbestemmelsene (for nedbørfeltet til Moldevatnet og Bergsvatnet/Bårdsdalsvatnet) er det forbud mot nye fysiske tilretteleggingstiltak i form av stier og gangveger.

Da det ble bygd overføringsledninger for 10-15 år siden, ble det ikke tatt gode nok landskapsmessige hensyn. Ledningstraséen mellom Bergsvatnet og Øverlandsvatnet framstår som en bred korridor med mye sprengstein i jordoverflaten. Tilsvarende gjelder også for ledningstraséen fra Høgnakken og ned til Fjellbrudammen. Den sprengte kanalen nedenfor Bergsvatnet er en barriere for turgåere, og det er ønsket om å få ei bru her. De gamle steindemningene ved Tjønnan er i dårlig stand og mye vann lekker ut. Dette fører til ustabil vannstand og skjemmende strandsoner. Tilsvarende problem var det i Øverlandsvatnet, der ble demningen reparert i 1998 ved at det ble støpt en ny plate av betong på vannsida.

Treslagsskifte

Treslagsskifte fra furu og lauvskog til gran er et sentralt diskusjonstema. I tillegg er det i Moldemarka plantet noe lerk og buskfuru, treslag som ikke er opprinnelige norske treslag. Platanlønn sprer seg for tida nesten "aggressivt" i enkelte områder i den nedre delen av marka. Platanlønn har sitt opphav i villahager, og den er heller ikke naturlig forekommende i Norge. Spisslønn finnes naturlig rundt Oslofjorden, men ikke i Molde. Buskfurua er i ferd med å kolonisere snaufjellet nord for Varden, og har endret landskapet betydelig i området.

Etter at siste istid tok slutt for 10.000 år siden, vandret de fleste treslagene nokså raskt inn i Norge. Grana derimot kom først for omlag 2500 år siden. Den har gradvis spredt seg vestover, inn i Trøndelag, størstedelen av Østlandet og nedover Sørlandet. I dag er grana ikke naturlig

forekommende på Vestlandet mellom Rindal på Nordmøre og Lyngdal i Vest-Agder, med unntak av noen få enkeltlokaliteter (Verma, Voss). Det har vært nasjonal skogpolitikk i mange år å plante gran i dette området. Dette har vært grunnlagt i at på gode boniteter kan gran gi større produksjon og større andel skurtømmer (dvs. trelast) enn furu og lauvtrær. Siktemålet har følgelig vært at satsing på gran etterhvert vil legge grunnlag for skogbruk som en viktig og lønnsom næring i distriktene på Vestlandet.

Skeptikerne til granplantingen har pekt på endringene i den naturlige vegetasjonen dette medfører, og at mye av granplantingen skjer i de frodigste og antatt artsrikeste områdene. Det er påvist at mange arter forsvinner fra rene granskoger, dels fordi grana skygger for annen vegetasjon, dels fordi grana i monokultur gir et dårligere næringsgrunnlag for en rekke dyrearter. Et visst innslag av gran medfører at grantilknyttede arter, som ellers ikke er naturlig forekommende her, også vil finne livsmiljø i marka. Dette medfører at blandingsskog med noe gran kan ha en større artsmengde enn rene furu- eller lauvskoger.

Fra det klassiske friluftslivet er det hevdet at plantet gran danner så tett skog at det reduserer naturopplevelsen. Naturlig furu- og lauvskog gir en mer lysåpen skog med en rikere undervegetasjon. Ved avtandsregulering / tynning kan plantet gran få en mer glissen struktur, med tilsvarende rik undervegetasjon. Gran blir raskere hogstmoden enn furu, og tåler dårligere å bli stående som gammelskog. Dette betyr at en granskog må avvirkes hurtigere, og behovet for veger er antatt å bli større.

I dag blir det ikke plantet platanlønn, buskfuru eller lerk i Moldemarka. Voksterviljen særlig til platanlønn er som nevnt stor, og den kan etterhvert utkonkurrere andre arter. Tiltak for å fjerne, eller redusere forekomstene av disse tre artene kan etterhvert bli aktuelt.

Vegbygging

I all "markadebatt" i byer som Oslo, Trondheim og Molde har skogsveger vært et sentralt tema. Dette er byer med en nærliggende byskog som er et verdifullt område for naturopplevelser og rekreasjon. Fra skogbrukets side har en ønsket veger for å kunne drive ut tømmer og utføre skogkultur. Det er heller ingen tvil om at skogsvegene også blir brukt til turer. Fra det klassiske friluftslivet og naturforvaltningen er det hevdet at vegene kan utløse en skogsdrift som er lite ønsket. En frykter at vegene vil føre til raskere hogst i eldre skog og store hogstflater. Det er også reist kritikk mot det fysiske inngrepet vegene representerer, og at de ofte har blitt bygd på en lite estetisk måte.

For det klassiske friluftslivet er det mest ønskelig at evt. turveger bygges med bredde på 1-2 meter, i samsvar med "turvegnormen" slik den er anbefalt av statlige fagmyndigheter. De nye turvegene mellom Hatlelia-Nonsmyra-Fjellbrua og Hindalsrøra-Molde dalen-Moldevatnet er i hovedsak bygd etter denne normen, men er kanskje noe "stivere" og har medført noe større terrenginngrep fordi de er et resultat av legging av ny hovedvannledning.

Turvegene bør "smelte" inn i landskapet ved å unngå rettlinjede profiler og minst mulig skjæringer og fyllinger. Vanlige skogsveger er gjerne omlag 4 m breie, pluss skuldre, skjæringer, osv. Fra det klassiske friluftslivets side er det hevdet at skogsvegene ikke gir den

samme naturopplevelse som en sti eller turveg. Særlig gjelder dette dersom skogsvegen er dårlig tilpasset terrenget eller vegbanen og skuldrene består av stor stein.

Det er først og fremst i den vestlige delen av Moldemarka at grunneiere og skogforvaltninga har pekt på behovet for skogsveg. Her er det også registrert ønske om turveg. Tanken er en forbindelse mellom Kvam og Kringsjø, og at den kan gå på langs med terrenget for å bli lettere tilgjengelig for ulike brukere. En sentral utfordring er derfor om en kan få til en kombinasjon. Kanskje kan en frigjøre seg noe fra normene for skogsveger, og bygge vegen både smalere og mer svingete, men slik at den likevel er framkommelig med kjøretøy.

Etter det vi kan se har en her fem hovedalternativ:

- 1) Ingen tiltak
- 2) Enkel tursti
- 3) Turveg 1-2 m bredde, med terrengbredde for kjøring med traktor enkelte vintre
- 4) Traktorveg, evt. med særlige tilpasninger som turveg
- 5) Skogsbilveg, evt. med særlige tilpasninger som turveg

Dersom det i dette området skal bli bygd en veg, må det tas særlige hensyn til terrengtilpasning og estetisk utforming. Dette gjelder både krav til kurvatur, vegbredde, utforming av skjæringer / fyllinger, inngrep i sideterreng, framtidig funksjon og bruk av vegen. Før utbygging må det legges fram en vegplan der disse hensynene får en konkret avklaring.

Ikke alle synes den estetiske standarden på denne brua fra 1994 er tilfredsstillende. Vardevegen.

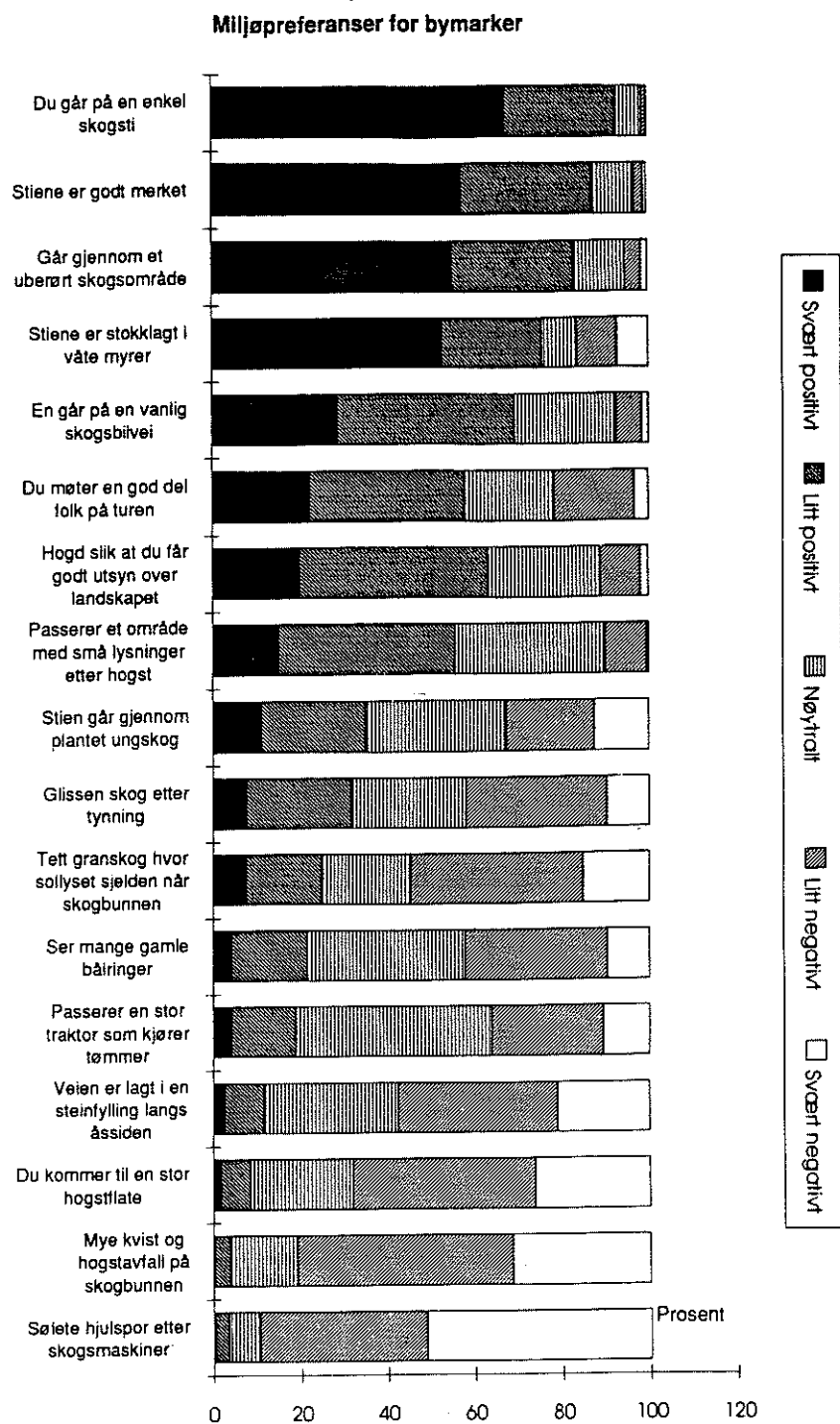

Fig. 5 : Intervjuundersøkelse blant turgåere i Skien og Oslo viser at det mest positive er "å gå på en enkel skogsti". Mest negativt var visse inngrep etter hogst : sølete hjulspor etter skogsmaskiner, mye kvist og hogstavfall, og store hogstflater.

Kilde : NINA Oppdragsmelding 325, 1994.

4. MÅLSETTING FOR MOLDEMARKA

4.1 Nasjonale mål

Det finnes en rekke nyere stortingsmeldinger og annet som trekker opp hovedlinjene i den statlige politikken innen friluftsliv, naturforvaltning og landbruk. Flere av disse peker spesielt på behovet for rekreasjonsarealer og uberørt natur nær byer og tettsteder. Markaområdene ved byene er reknet blant de viktigste friluftsområdene vi har. I heftet "Nasjonale mål og interesser i fylkes- og kommuneplanleggingen" (T-2/98) trekkes følgende fram:

Bymarkområdene ved byer og tettsteder og strandsoneområdene betyr mye både som friluftressurs for store deler av befolkningen, og for flora og fauna. Myndighetene på fylkesnivået og kommunene bør arbeide aktivt for å verne naturgrunnlaget og bedre den allmenne ferdselsretten i slike områder. Regjeringen er særlig opptatt av tiltak som kan verne friluftsområdene mot ulike inngrep og nedbygging, f.eks tydelige skiller / markagrenser mellom byggeområder og landbruks-, natur- og friluftsområder.

4.2 Fylkesmål

I fylkesdelplanen for idrett og friluftsliv (fra 1996) er det vedtatt fire satsingsområde:

- Barn og unge
- Forebyggende helsearbeid
- Grupper med spesielle behov
- Miljø og estetikk

For tilrettelegging for friluftsliv er det særlig lagt vekt på naturvennlig tilrettelegging, at det blir tatt vare på skog- og naturområder i nærmiljøet og at kommunene bruker arealplan, delplan for idrett og friluftsliv og økonomiplan som mer aktive styringsverktøy.

I gjeldende fylkesplan (1997-2000) er det i kapitlet om regional miljøpolitikk foreslått bl.a. følgende to tiltak:

- Utvikle samla areal- og ressursplaner for utmarka gjennom forsøk i noen representative kommuner.
- Utrede nærmere hvordan en skal sikre lokal forvaltning av verneverdige område gjennom bruk av plan- og bygningsloven.

4.3 *Alternative prinsipp for forvaltning*

I en situasjon med mange brukerinteresser kan en tenke seg ulike prinsipp for forvaltning av Moldemarka:

- I Moldemarka forvaltes i hovedsak som all annen utmark ellers i kommunen, men med visse lokale tilpassinger.
- II Hensynet til naturforvaltning, friluftsliv, vannforsyning, klimavern og landskapsvern blir prioritert. Fysiske inngrep, næringsrettet skogbruk, o.a. underordnes og tilpasses disse hensynene.
- III Moldemarka forvaltes primært ut fra hensynet til friluftsliv og mosjonsidrett. Det skal legges vekt på tilrettelegging for disse aktivitetene.
- IV Hogst og andre fysiske inngrep i Moldemarka opphører. Marka vil etterhvert få et urskogpreg, med det naturgitte landskaps- og vegetasjonsbildet.

Valget mellom disse fire prinsippene vil langt på veg avklare det videre valg av målsettinger, tiltak og valg av virkemidler. Selvsagt er det også slik at en kan tenke seg en kombinasjon av disse prinsippene, i ulike områder av marka.

4.4 *Drøfting av hovedprinsipp*

Prinsipp I

Forvaltninga av Moldemarka har til nå i hovedsak fulgt prinsipp I, men med elementer av II og III. Det har ikke vært gitt tillatelse til bygging av nye hytter siden 1950-åra (?), og ulike fysiske inngrep er forsøkt holdt på et begrenset nivå. Det er likevel bygd flere nokså breie veger, som vegen opp til Skihytta, den nye traktorvegen/lysløypa vest for Jensgurilia, osv. Byen har vokst nordover, og inn i marka. Nordbyen er det klareste eksempelet på dette, men også lenger vest er Hatlelia, Kringsjø og Bjønnan tidligere skogområder som er blitt utbygd. Skogområdene mellom Nordbyen og Øvre Berg/Granlia er regulert til friluftsområde, det samme gjelder et smalt belte rett nord for Nordbyen og mellom Høgnakken og Vardevegen.

Den skogsdrifta som har foregått i de siste 20 år i Moldemarka har i visse områder mest til felles med prinsipp I, selv om det i ulike deler av marka klart er tatt langt mer hensyn til andre interesser enn ellers i kommunen. Det er eksempler på nokså store hogstflater, og monokultur med planta gran. Det er ikke vedtatt retningslinjer eller inngått avtaler som sikrer flerbrukshensyn utover det som er vanlig i skogbruket. Drifta i kommuneskogen har et småskalapreg, og det blir tatt spesielle hensyn til landskap og friluftsliv. Det er likevel ikke vedtatt retningslinjer for hvordan dette skal skje.

Prinsipp II

Prinsipp II innebærer at markas landskaps- og naturverdier, vannforsyning og betydningen for naturopplevelse og rekreasjon blir prioritert. Dette betyr at andre interesser, som kan komme i konkurranse med disse hensynene, må underordnes og tilpasses disse hensynene. Et naturlig siktemål her vil være å sikre de naturgitte kvalitetene i marka, og at det blir minst mulig tiltak og inngrep som endrer dette. Dette prinsippet fører til at en grundig må avklare mål og valg av virkemidler. Det er derfor naturlig at i tillegg til de mulighetene som direkte følger gjennom kommuneplanen, må en vurdere mer detaljert oppfølging.

Prinsipp III

Prinsipp III er ikke nødvendigvis et alternativ til II, men her står tilrettelegging for alle brukergrupper mer sentralt. Bygging av nye turveger, lysløyper, stier, bruer, klopper over myrer, osv. er eksempel på tiltak. Dette vil gjøre marka lettere tilgjengelig for nye brukere, men på den annen side vil dette fjerne det urørte preget som store deler av marka fortsatt har.

Prinsipp IV

Prinsipp IV innebærer en helt eller delvis stopp i fysiske inngrep, hogst og nyplanting. Dette vil føre til at de naturgitte prosessene etterhvert vil dominere utforminga av vegetasjonsbildet. Skogen vil da gradvis få mer karakter av urskog, med vindfall, flere skadde og syke trær. Intervjuundersøkelser blant turgåere (se kap. 3) viser at mange setter pris på at skogen har et urørt preg, men samtidig må en ha rutiner for å fjerne trær fra stier, turveger, o.a.

Eksempel på utvidelse av bru på lysløypa som ikke holder tilfredsstillende estetisk standard.

4.5 Valg av prinsipper

I diskusjonen om valg av prinsipper er særlig følgende forhold vektlagt:

- Behovet for en sterk offentlig styring med areal- og ressursbruk i Moldemarka synes avgjort til stede. En avklaring av forholdet mellom ulike interesser i Moldemarka er viktigere enn for de øvrige utmarksområdene i kommunen.
- Det er behov for en mer planmessig forvaltning og tilrettelegging, som bl.a. kan sikre en differensiert bruk og utvikle marka til beste for ulike brukergrupper.
- Det er relativt liten interesse blant skogeierne i marka for å drive et rasjonelt og intensivt skogbruk. Det er grunn til å tro at det er store muligheter for å få enighet om prinsipper for et skogbruk som tar spesielle hensyn.
- Den økonomiske mergevinsten ved et rasjonelt skogbruk regnes som liten i forhold til de negative konsekvensene dette kan medføre for andre interesser.
- Hensynet til å bevare det biologiske mangfoldet tilsier at det er behov for å sikre at et større skogområde på Vestlandet blir drevet med en målsetting om å ta vare på det naturgitte mangfoldet.
- Ved å velge ulike forvaltningsprinsipper i ulike soner av marka kan en oppnå en variasjon som ivaretar hensynet til ulike interesser og brukergrupper.

Innenfor det opprinnelige granløse området på Vestlandet er det etter det vi kan forstå bare Molde og Bergen som har det en kan kalle bymarker av noen størrelse. Dersom en skal velge ut områder som ikke skal vernes etter naturvernloven, slik at det kan drives et økonomisk skogbruk med særlige hensyn til å ivareta naturverdier, synes bymarkene særlig aktuelle. Her vil et tilpasset skogbruk være i samsvar med flere ulike interesser. Disse hensynene er grundig drøftet i NOU 1989: 10 Flersidig skogbruk - Skogbrukets forhold til naturmiljø og friluftsliv.

4.6 Visjon for Moldemarka

Det er flere steder i dokumentet pekt på Moldemarkas store verdi for kommunens befolkning. Molde har et landskap og naturkvaliteter som er unike sammenliknet med andre norske byer. På dette grunnlaget har Molde en mulighet til å forvalte Moldemarka slik at det kan tjene som eksempel for andre byer og tettsteder.

⇒ *Moldemarka skal utvikles som en sentral del av byens og befolkningens identitet, både for nålevende og framtidige generasjoner.*

4.7 Overordnet mål

Basert på ovenstående gjelder følgende som overordnet mål for forvaltning av Moldemarka:

⇒ *Forvaltningen av Moldemarka skal først og fremst ivareta hensynet til naturopplevelser og rekreasjon, samtidig som en sikrer det biologiske mangfoldet, drikkevannsforsyninga, landskapsbildet og klimavernet.*

Denne målsettingen betyr at en vil forvalte marka med pietet, med utgangspunkt i de naturgitte kvalitetene og med et bevisst ønske om å sikre marka som et mest mulig urørt naturområde nært innpå byen. Målsettingen er ambisiøs, og setter krav til samordnet og bevisst oppfølging.

En må derfor legge spesiell vekt på de forhold som er viktig for å oppnå dette målet:

- Forvaltningen av de biologiske ressursene.
- Hvor og hvordan evt. fysiske inngrep skal foregå.

Våre dagers teknologi gir mulighet for vesentlig større og mer varige sår enn det som tidligere var mulig. Dette betyr at summen av mange små enkeltinngrep etterhvert kan føre til at marka mister det uberørte preget som fortsatt er dominerende i store deler.

4.8 Hovedmål

Landskap

1. Lisida bak byen må bevares som en grønn bakvegg, med et mest mulig sammenhengende skogbilde.
2. Fysiske inngrep må være så lite synlige som mulig.

Klimavern

Marka må forvaltes med sikte på et best mulig klimavern for bebyggelsen.

Naturforvaltning

1. I områder med særlige naturverdier må det arbeides for å sikre at disse blir tatt vare på.
2. Moldemarkas naturgitte egenart må opprettholdes.

Rasfare

1. Det må arbeides aktivt for å hindre ras ned mot bebyggelsen.
2. Det må ikke gjennomføres tiltak som kan øke rasfaren.

Fiskeforvaltning

Det skal legges til rette for at allmennheten skal ha lett adgang til fiske i elver og vatn, med unntak for drikkevannskildene.

Viltforvaltning

1. Viltet og viltets leveområder må forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom blir bevart.
2. Alminnelig jakt skal ikke foregå i kommuneskogen. Alt vilt untatt hjortevilt er fredet i kommuneskogen.

Ung skiløper på skiorientering.

Friluftsliv

1. Forholdene må legges til rette for et variert friluftsliv, med tanke på å få en størst mulig del av befolkningen ut i marka.
2. Det naturbaserte og enkle friluftslivet må prioriteres foran aktiviteter som krever stor fysisk tilrettelegging.
3. Det må være en variasjon i tilretteleggingsgraden, også i de bolignære områdene.
4. Nærmiljøanlegg bør fortrinnsvis etableres nær bebyggelsen.

Idrett

1. I Moldemarka ønsker en primært mosjonsidrett og konkurranseformer som er naturtilpasset og i liten konflikt med andre brukerinteresser.
2. Idrettsaktiviteter som krever fysisk tilrettelegging med utbygging av nye anlegg, bør skje andre steder enn i Moldemarka.

Skogbruk

1. Hovedmålet er et variert vegetasjonsbilde basert på opprinnelige norske treslagene, med en størst mulig andel eldre skog.
2. Skaffe kontroll over utbredelsen av buskfuru og platanlønn, mens andelen gran ikke skal økes i forhold til dagens utbredelse.
3. Skogens biologiske mangfold og funksjoner må bevares.
4. Fysiske inngrep må skje på en mest mulig naturtilpasset måte.

Andre utmarksinteresser

Moldemarka kan fortsatt brukes som utmarksbeite.

Vannforsyning

Drikkevannskildene må sikres mot forurensing.

Boliger og hytter

1. Det skal etableres en markagrense.
2. Det skal ikke bygges nye hytter, og heller ikke skje vesentlig utvidelse av eksisterende.

Andre utbyggingstiltak

Nye fysiske inngrep må bare skje på grunnlag av en bred og samordnet prosess.

Kulturminner

1. Kulturminnene i Moldemarka må tas vare på.
2. Informasjonen om kulturminnene må forbedres.

Motorferdsel/stillhet

1. Bruk av motorkjøretøy skal aktivt begrenses.
2. Så langt det er juridisk og praktisk mulig skal en unngå bruk av motorkjøretøy (utenom offentlige veger) og motorredskap på søn- og helligdager.

Forvaltning og medvirkning

1. Styrke en helhetlig og samordnet forvaltning av Moldemarka.
2. Et mer aktivt og formalisert samarbeid mellom kommunen, grunneiere og frivillige organisasjoner.

Informasjon

Alle grupper av befolkningen skal ha tilgang til god informasjon om bruk av Moldemarka.

Skole

Moldemarka skal brukes enda mer aktivt av skolene i Molde, både til friluftsliv og mosjon og som lærested i ulike fag.

5. VALG AV AREALBRUKSKATEGORIER

5.1 Valg av virkemidler

Juridiske virkemidler

Denne planen kan følges opp på flere ulike måter:

- 1) Minnelige avtaler mellom grunneiere, kommunen og evt. også frivillige frilufts- og naturvernorganisasjoner.
- 2) Bruk av særlovgivning, som skogbruksloven, viltloven, friluftsloven o.a., enten gjennom enkeltsaker eller mer generelle bestemmelser i den grad det er mulighet for dette.
- 3) Regulering med reguleringsplan etter plan- og bygningsloven, spesielt formålene friluftsområde, naturvernområde eller landbruksområde.
- 4) Vern etter naturvernlovens bestemmelser som landskapsvernområde eller naturreservat.

Den måten en kan gå lengst i offentlig styring i forvaltninga av Moldemarka er gjennom et formelt vern. Til nå har bruk av naturvernloven vært den vanligste måten dette har skjedd på. Et alternativ, der kommunen er den sentrale aktøren, er bruk av reguleringsplan (med formålet naturvernområde) etter plan- og bygningsloven. Det er en økende interesse fra statlig hold og i mange kommuner for å bruke plan- og bygningsloven som et mer aktivt redskap i naturforvaltningen, men en slik utvikling har ikke tilslutning fra alle hold. I marka er plan- og bygningsloven til en viss grad blitt brukt gjennom tidligere vedtak:

- Båndlegging i kommuneplanen fra 1988 av nedbørfelt til vannforsyning.
- Avgrensing mellom byggeområde og utmark i kommuneplanen fra 1988.
- Byggeforsbud i Moldemarka gjennom kommuneplanen.
- Visse områder, spesielt rundt Nordbyen, er regulert til friluftsområde i reguleringsplan. Her er det også vedtatt reguleringsbestemmelser.

Foreliggende plan er første gang det gjennom en arealplan settes spesiell fokus på Moldemarka. For å følge opp de målsettingene som er formulert i kap. 4, er det utarbeidet et plankart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. På denne måten blir hovedtrekkene i arealforvaltningen trukket opp. Gjennom prosessen har det blitt klarlagt et behov for videre oppfølging for å sikre planens målsetting.

Størstedelen av marka er lagt ut til landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF). Det betyr at det interne forholdet mellom disse tre interessene ikke er formelt (juridisk) avklart. Skal dette skje ved bruk av PBL må det utarbeides reguleringsplaner.

Det formelle hovedgrepet i planen

Planen legger opp til følgende juridiske hovedgrep:

1. Det er forbud mot spredt utbygging, men det er gitt detaljerte bestemmelser for påbygg på hytter, slik at enkle og kurante saker kan behandles administrativt.
2. Ved å utnytte mulighetene til å utarbeide detaljerte retningslinjer til LNF-områdene, vil en ha et klart uttrykk for kommunestyrets vilje. Selv om disse ikke er juridisk bindende, vil de danne utgangspunkt for videre saksbehandling.
3. Ved at det foreslås innført skriftlig meldeplikt til kommunen for ulike skogbrukstiltak (med hjemmel i skogbrukslovens § 19), kan en forebygge at slike tiltak er i strid med planen.
4. De største og mest aktuelle fysiske tilretteleggingstiltakene for friluftsliv og skogbruk er angitt i planen.
5. Nedbørfeltet til drikkevannskildene Bergsvatnet og Moldevatnet er båndlagt.
6. Et område fra lia ovenfor Høgskolen, Meknakken, Mekdalen og til Arsdalen er foreslått båndlagt til friluftsliv- og naturvernområde, fordi verdiene knyttet til natur og landskap her synes særlig store. Dette må følges opp i løpet av fire år.

Andre virkemidler

- Økonomiske virkemidler har kommunen gjennom forvaltning av egen grunn, gjennom utbygging og drift av vannverk og veger, kommunale og statlige tilskudd til vedlikehold og bygging av stier, turveger, tilskudd til skogbrukstiltak som vegbygging, planting, osv.
- Administrative virkemidler har kommunen først og fremst gjennom hvordan beslutningsprosessene er organisert og gjennom evt. selvpålagte regler for forvaltning av kommunale arealer og ressurser. Et markaråd vil kunne styrke helheten og samarbeidet om forvaltningen av Moldemarka.
- Informasjon og rådgivning er viktige virkemidler overfor både grunneiere og andre brukere av marka.

5.2 LNF-områder

Dette er den vanligste arealkategorien for både innmark og utmark. Landbruks-, natur- og friluftsområder er en samlekategori, der det ikke er gitt anledning på kommuneplannivået til å foreta en nærmere, formell spesifisering mellom de tre formålene. I områder der det er et klart ønske å prioritere et av disse tre formålene framfor de andre på en juridisk bindende måte må en følge opp planen med reguleringsplan.

I planarbeidet har det vært drøftet om en skulle foreslå å regulere det vesentligste av Moldemarka f.eks. til natur- og friluftsområde, enten hver for seg eller i kombinasjon. Dette vil gi mulighet for en sterk kommunal styring, og behøver heller ikke utløse erstatning dersom reguleringsbestemmelsene ikke går for langt i rådighetsinnskrenkninger. Flere av høringsinstansene til det første planutkastet (fra januar 1997) gikk inn for en slik mer aktiv bruk av reguleringsplan, bl.a. fylkeskommunen og fylkesmannens miljøvernavdeling og kommunal- og samordningsavdeling. Fylkesmannens landbruksavdeling derimot gikk inn for å satse på LNF-områder, slik at sektorlovgivningen fortsatt gjaldt fullt ut.

Fylkeskommunen trakk fram at å avsette store areal til LNF-områder er lite konfliktavklarende. Når det i planen likevel er avsatt relativt store areal til LNF er det fordi en ønsker å prøve et system der skogbrukstiltak blir meldepliktige til kommunen, slik at mange av planens målsettinger skal forsøkes nådd gjennom direkte samarbeid med grunneierne og andre aktører. Kommunen konstanterer også at bruk av reguleringsplan for så store arealer som hele Moldemarka ennå ikke er så vanlig. Det er likevel vedtatt slike planer i andre kommuner, og i Molde er de arealene som ble regulert til friluftsområde omkring Nordbyen i 1978 og 1984 omkring halvparten av det området som i foreliggende plan er foreslått regulert til friluft- og naturvernområde nord for Kvam.

Videre er planlagte skogsveger, turveger og turstier tegnet inn på plankartet, slik at planen på et forholdsvis detaljert nivå avklarer denne type tiltak. Siktemålet er at en først ved rullering av planen skal åpne for evt. andre større fysiske tiltak.

De detaljerte retningslinjene som er gitt for LNF-områdene vil danne grunnlaget for kommunens behandling av enkeltsaker og av meldinger om skogbrukstiltak i området.

5.3 Båndlagte områder

Båndegging til naturvern/friluftsområde i området Meknakken - Arsdalen

Som det framgår av vedlegg 2 er det registrert spesielle miljøverdier i Meknakken ovenfor Høgskolen og i Arsdalen. I tillegg ble det sommeren 1998 gjennomført en nærmere undersøkelse av området. I konklusjonen i rapporten er Meknakken, Mekdalen og Arsdalen samlet omtalt slik:

Gammel furuskog er fortsatt utbredt på Vestlandet, men så store og relativt sammenhengende arealer som i Molde er ikke lenger vanlige.Dette området blir spesielt siden det går ubrutt over i de rike furuskogene på sørsiden av Kringstadnakken og Meknakken..... Dette er en sterk indikasjon på at dette skogsområdet i vestre del av Moldemarka samlet sett er av minst regional naturverdi og kanskje også bør regnes for nasjonalt verdifullt.

Det aktuelle området er på omlag 5000 dekar, det tilsvarer 17 % av planområdet, se kap. 2.5. Omlag 1950 dekar av dette arealet er regnet som produktivt for skogbruk, det er 22% av tilsvarende mark innenfor planområdet. Balansekvantumet for dette området er ca. 400 m³. Dersom dette ved avvirkning gir en netto på 100,- pr. m³, tilsvarer dette følgelig en potensiell inntekt på 40.000,- i året. Området vurderes som naturfaglig sett det mest interessante området i marka, samt at det urørte preget her har stor verdi også for friluftslivet. Ved å båndlegge området kan en arbeide videre med å avklare hvordan disse verdiene best kan sikres. De tre mest aktuelle oppfølgingene er:

- 1) Vern etter naturvernloven, i tilfelle må staten vurdere området som så interessant at området blir inkludert i en nasjonal verneplan.
- 2) Kommunen regulerer området til frilufts- og naturvernområde ved bruk av reguleringsplan.
- 3) Meldeplikt til kommunen for skogbrukstiltak.

Dersom alt. 1 ikke er aktuelt, vil kommunen her kunne få erfaring med bruk av reguleringsplan for ett større område der reguleringsformålene er friluftsliv og naturvern. Slik kan kommunen selv sørge for at allerede politisk vedtatte målsettinger om en offensiv naturmiljø- og friluftslivpolitikk kan bli juridisk formalisert i en del av marka. Det vil dessuten gi verdifull erfaring i lokal forvaltning og styring av slike verdifulle naturområder.

Dersom ingen av de to første alternativene blir aktuelle er alternativet frivillig avtale med grunneierne / meldeplikt etter skogbruksloven, og at området igjen blir LNF-område. For å komme en evt. slik utvikling i møte er det i planen gitt egne retningslinjer for dette området dersom en slik eventuell løsning skulle bli resultatet. Det vil bli kommunestyret som på et seinere tidspunkt avgjør den videre oppfølgingen av dette båndlagte området.

Kraftledningen gjennom Arsdalen

Det største tekniske inngrepet i Arsdalen er kraftledningen (22 kV) som går vestover til Aukra. Den har sitt utgangspunkt fra transformatorstasjonen i Langmyrvegen, og krysser bl.a. rett over Fjellbrudammen og krysser turvegen til Skihytta ovom Damefallet. Denne ledningen er et relativt tungt inngrep i deler av Moldemarka som etter planen skal være mer urørt, dels er nærføringen ved Fjellbrudammen heller ikke heldig etterhvert som dette området igjen blir utviklet som et tilrettelagt friluftsområde.

Sett isolert ut fra hensynene i Moldemarka er det ønskelig om denne ledningen ble fjernet. Nå er det slik at den har regional betydning for å sikre kraftforsyningen til Aukra og deler av Fræna.

Sett i et slikt perspektiv er det i planen ikke foreslått å gjøre noe med denne. Dersom det likevel i framtida skulle vise seg at traséen får mindre betydning, er det ønskelig om en kan se nærmere på muligheten for å fjerne den.

Båndlegging til nedbørfelt drikkevann

Nedbørfeltene til Bergsvatnet og Moldevatnet er båndlagt for å sikre disse med egne klausuleringsbestemmelser med hjemmel i vassdragsloven. Disse bestemmelsene er for tida (våren 1999) til revisjon, og vil bli lagt fram til endelig vedtak i kommunestyret. For nedbørfeltet oppstrøms Fjellbrudammen, som er reservevannkilde, vil det også bli foreslått vedtatt klausuleringsbestemmelser, men noe mindre restriktive.

Båndlegging til friluftsområde nord for Nordbyen

Dette området er allerede regulert til friluftsområde i 1978 og 1984. Planen viser det samme området.

Øvrige regulerte områder

Ved Kvam er det i reguleringsplaner fra 1970-tallet regulert et smalt belte til friluftsområde mellom bebyggelsen og områder avsatt til LNF i marka. Ettersom disse områdene bare er noen 10-talls meter brede, er de svært vanskelige å vise på plankartet til markaplanen. Planen skal likevel forstås slik at disse fortsatt skal gjelde, mens forøvrig skal planen gjelde foran eldre reguleringsplaner. I praksis vil ikke planen oppheve eller endre formålet for noen reguleringsplaner, men planen gir grunnlag for en større detaljavklaring mht. bestemmelser og retningslinjer.

5.4 Markagrense

Det er trukket opp en markagrense. Denne er stort sett i samsvar med forslaget fra landskapsanalysen i 1994, den er sammenfallende med kommunestyrets vedtak av boligbyggeprogrammet i 1996 og identisk med forslaget som foreslås ellers i kommuneplanen.

Begrepet "markagrense" er nytt i Molde, men godt kjent i andre, større byer. Dette blir nå innført også i Molde, for å markere en mer prinsipiell grense mellom utbyggingsområder og marka. Markagrensa er likevel ikke nødvendigvis statisk, men den vil legge et viktig grunnlag for en mer langsiktig forvaltning av natur- og friluftsverdiene i marka.

6. BESTEMMELSER OG RETNINGSLINJER

Planen legges fram som en kommunedelplan etter § 20 - 4 i plan- og bygningsloven (PBL). Slik utgjør denne planen en del av Moldes samlede kommuneplan.

De sentrale dokumenter er plankartet og dette tekstdokumentet. Som en del av planen er det utarbeidet bestemmelser, retningslinjer og oversikt over planlagte tiltak. Den juridisk bindende delen av kommuneplanen består av plankartet med tilhørende bestemmelser.

6.1 Bestemmelser

Bestemmelsene er utformet med hjemmel i plan- og bygningsloven § 20-4, 2. ledd. Disse skal utdype og utfylle den fastsatte arealbruken, og fastsetter i tekst forhold som det er vanskelig å framstille på plankartet.

Forhold til eksisterende planer

Denne kommunedelplanen gjelder foran tidligere godkjente/stadfestede reguleringsplaner. Dette gjelder likevel ikke for mindre arealer som ligger langs kommunedelplanens avgrensning nord for Kvam og som er regulert til friluftsområder i reguleringsplanene 13/76 og 28/79.

Dispensasjon (PBL § 7)

Myndigheten til å gi dispensasjon fra planen etter plan- og bygningslovens § 7 er lagt til formannskapet etter forutgående behandling i landbruksnemnda, friluftsnemnda (kulturstyret) og det faste planutvalg (teknisk styre), med unntak av at administrasjonen kan gi dispensasjon for tilbygg i en etasje til hytte så lenge hytta etter utbygging har et bebygd areal (BYA etter NS 3940) mindre enn 40 m², samt for ett uthus pr. hytte når dette er mindre enn 10 m².

Bestemmelser til LNF-områder (PBL § 20-4, 2. ledd, bokstav b og c)

1. Det er ikke tillatt med ny spredt bolig, fritids- eller ervervsbebyggelse, jfr. likevel bestemmelser og retningslinjer for dispensasjon.

Unntatt fra rettsvirkning (PBL § 20-4, 2. ledd, bokstav h)

1. Riksvegalternativet øst for Haukebøen er bare ment som illustrasjon, og er unntatt fra rettsvirkning.

Bestemmelser til 100-metersbeltet langs vassdrag (PBL § 20-4, 2. ledd, bokstav f)

1. For områder langs vassdrag i 100 m fra strandlinja målt i horisontalplanet ved gjennomsnittlig flomvannstand er det forbud mot bygge- og anleggstiltak. Fysiske tilretteleggingstiltak for fiske er untatt.

6.2 Retningslinjer

Retningslinjene skal gi rammer for detaljplanbehandling, enkeltsaksbehandling og videre oppfølging. De kan ikke brukes som hjemmelsgrunnlag for vedtak etter planen, men utfyller planbestemmelsene som kommunestyrets instruksjon til politiske utvalg og administrasjon som skal følge opp planen.

Markagrense

Planavgrensningen mot sør er også en markagrense. Denne grensa er ment å være en langsiktig grense for byveksten. Justering av markagrensa kan bare foretas av kommunestyret. Ved slik evt. justering skal alltid begrepet "markagrense" bli brukt i beslutningsprosessen. Evt. forslag om justering av grensa skal alltid sendes på høring.

Prioriterte hensyn

1. I Moldemarka skal hensynet til friluftsliv, landskap, klima- og naturvern bli prioritert ved planlegging og enkeltsaksbehandling.
2. Vegetasjon som er viktig for biologisk mangfold, friluftsliv og landskapsbildet skal så langt som mulig søkes bevart og skjøttet.
3. I oppfølging av planen gjennom rådgiving, enkeltsaker, dispensasjonssaker og planlegging skal bl.a. følgende utredninger legges til grunn:
 - "Standardene for et bærekraftig norsk skogbruk" (Levende skog-prosjektet).
 - Rapporten om biologisk mangfold i Molde kommune sist datert februar 1995.
 - Landskapsanalysen for Molde sist datert juli 1994.
 - Kommunale temakart for naturforvaltning, vilt og friluftsliv.
4. Ved behandling av detaljplaner og enkeltsaker skal det redegjøres for hvordan hensynene i punkt 1, 2 og 3 er ivarettatt.

Sonering av LNF-områdene

Moldemarka er ikke homogen, verken fra naturens side eller hvordan den blir brukt. LNF-områdene i marka er inndelt i fire soner (LNF 1-4) for å gi retningslinjer tilpasset utfordringene og de prioriterte hensynene i ulike områder:

1. Lisonen, dvs. åssida bak byen og nærområdene ved bebyggelsen. Dette er den mest synlige delen av Moldemarka sett fra byen og fjorden. Lisonen er det viktigste nærrekreasjonsområdet for en stor del av byens befolkning. Her er hensynet til landskap og klimavern særlig prioritert.
2. Sentralsonen, dvs. det sentrale tilrettelagte området for mosjon og turbruk. Dette er området omkring Vardevegen, Skihytta, lysløypa i Moldedalen og Øverlandsvatnet. Dette området er i hovedsak mindre synlig fra byen, og terrenget er mindre bratt enn lisonen. Her er hensynet til friluftsliv med fysisk tilrettelegging særlig prioritert.
3. Øvre sone, dvs. den øvre del av marka. Denne sonen omfatter fjellområdene innerst i Molde kommunes del av Moldemarka. Endel skogdekte områder er også inkludert her, for det meste er dette mer glissen og åpen skog. Her er hensynet til å bevare området mest mulig urørt særlig prioritert.
4. Haukebødalen. Denne sonen ligger nordvest i planområdet, og er mer skjermet landskapsmessig. Her ligger forholdene tilrette for et mer næringsrettet skogbruk enn i den øvrige del av marka, selv om det også her må tas mange spesielle hensyn til andre interesser.

Sone 1 Lisonen

1. Her skal det tas særlig hensyn til skogens verdi for landskap, klimavern og opplevelsesverdi.
2. Nær boligbebyggelsen har skogen særlig stor verdi som leikeområde for barn. Det skal derfor tas spesielle hensyn for å bevare attraktive områder for lek.
3. I særlig synlig deler av lia skal hogstflatene søkes begrenset til et minimum.
4. I mulige løsneområder for snøskred skal det ikke hogges slik at det blir dannet flater.
5. Nærmiljøanlegg kan lokaliseres nær bebyggelsen.

Sone 2 Sentralsonen

1. Her er kjerneområdet for den etablerte tilretteleggingen for friluftsliv og mosjonsidrett. Evt. nye tiltak for friluftsliv og mosjon bør fortrinnsvis bli lokalisert her.
2. Evt. utvidelse av parkeringsplasser for turutfart bør søkes lokalisert til denne sonen.

3. Der terrenget gjør det naturlig, kan hogstflatene i denne sonen være noe større enn i sone 1.

Sone 3 Øvre sone

1. Denne sonen skal søkes holdt mest mulig uberørt av tilrettelegging for friluftsliv og skogbrukstiltak. Evt. hogster skal skje ved uttak av enkelttrær og gruppehogster, slik at det ikke oppstår hogstflater over to dekar.
2. Bygging av turveger og skogsveger er ikke ønskelig i denne sonen.
3. Over våte partier som myrer o.l. kan det legges ut stokker som kavleveg. Det kan også legges pukk og grus over kortere strekninger for å unngå terrengskader av tråkk.

Sone 4 Haukebødalen

1. Her gjelder de generelle retningslinjene som er vedtatt for resten av Moldemarka, men her ligger forholdene samtidig til rette også for et mer næringsrettet skogbruk.
2. I lia langs vestsida av Langvatnet skal det tas særlig hensyn til landskapet.
3. I grensesonen mot det båndlagte arealet fra Meknakken - Arsdalen bør en begrense andre inngrep og hogsten bør skje som gruppehogst.

Retningslinjer til båndlagte områder

1. Det er båndlagt områder til friluftsområde, naturvernområde, og nedbørfelt til drikkevann. Disse skal følges opp med reguleringsplan og/eller andre særlovsvedtak. Dersom ikke dette skjer innen båndleggingstida på fire år (evt. ytterligere to år) er gått, gjelder arealkategorien LNF med tilhørende bestemmelser og retningslinjer som for planen forøvrig.
2. For området båndlagt til friluftsliv-/naturvernområde mellom Kvam og Arsdalen skal dette båndlegges i fire år med tanke på at kommunen skal utarbeide en reguleringsplan for området. Ved utarbeiding av reguleringsplan er hensikten å bevare området mest mulig urørt. Bl.a. bør hogstflater unngås, samt planting av fremmede treslag. Andelen eldre skog bør være særlig høy, med sikte på utvikling av kontinuitetsskog i deler av området. For de meste produktive arealene er siktemålet at skogsdrift fortsatt skal være mulig, men med en målsetting om å ivareta naturskogpreget. Kommunestyret skal i god tid før båndleggingsperioden har gått ut få seg forelagt en egen sak som nærmere skal avklare den videre oppfølgingen av dette området.

Dersom området verken blir vernet eller regulert vil det etter båndleggingsperioden på fire år igjen bli et LNF-område. Det skal da gjelde meldeplikt for dette arealet som for

resten av planområdet. Kommunen skal da arbeide for at retningslinjene for skogsdrift i ovenstående avsnitt skal bli ivaretatt i dette området.

Tilrettelegging for friluftsliv og idrett

1. Fysisk tilrettelegging for friluftsliv skal bidra til å gi alle grupper i befolkningen mulighet til naturopplevelser og rekreasjon. Ved ny tilrettelegging skal en spesielt ta hensyn til mennesker med funksjonshemninger sine behov.
2. Tilretteleggingen skal være variert, og skje på en naturtilpasset måte. Områder som er særlig sårbare mht. til vilt skal om mulig ikke tilrettelegges.
3. Anlegg for konkurranseidrett skal søkes lokalisert utenom Moldemarka, mens anlegg for mosjon kan lokaliseres her.
4. All fysisk tilrettelegging skal avklares med grunneierne.

Skogbruk

1. Utgangspunktet for skogbehandlinga i Moldemarka er å bevare frilufts-, landskaps- og naturverdiene.
2. Skogbruket i Moldemarka skal ha et småskalapreg. Dette er kjennetegnet ved at hogsten skjer ved uttak av enkeltrær, gruppehogst eller mindre hogstflater.
3. Der forholdene ligger til rette, skal det satses på naturlig foryngelse. Dette betyr at en vil akseptere lengre etableringstid for ny skog. Dette vil føre til at en får mer varierte bestand, med større andel lauv og mer variasjon i høyde og treavstand.
4. Der naturlig foryngelse alene er vanskelig, kan det fortsatt plantes. Ved valg av treslag skal det plantes norske treslag, der siktemålet er blanding av bar- og lauvtrær. Monokultur av bartrær skal unngås, samtidig som granandelen i marka ikke skal økes. I nøkkelbiotoper som er viktige for det biologiske mangfoldet skal det legges spesiell vekt på å bevare vegetasjonsbildet.
5. Etablerte ungskogsfelt av gran skal avstandreguleres/tynnes for å gi rom for andre treslag, øke tilgjengeligheten for friluftslivet og bedre veksten for framtidstrærne.
6. Naturlig spredning av treslagene platanlønn, bergfuru, lerk og gran skal holdes under oppsikt og eventuelle spredningshemmende tiltak skal vurderes.
7. Grøfting, gjødsling og bruk av plantevernmidler utover stubbebehandling bør normalt ikke skje med unntak av grøfting i samband med veger og turveger.

8. Det skal søkes opprettholdt en stor andel gammelskog (hogstklasse 5) på minst 35 %. Dersom skogeierne selv ønsker det skal det være mulig å la la lommer i marka utvikle seg i retning av kontinuitetsskog/urskog. Kommunen og frivillige organisasjoner kan i samråd med skogeierne rydde stier o.l. dersom skogeier selv ikke vil gjøre dette.
9. Bruk av hest og lette skogsmaskiner skal stimuleres i Moldemarka.
10. I områder som er kartlagt som mulige løснеområder for snøskred skal det legges spesiell vekt på å unngå hogstflater som kan forårsake utløsning av snøskred. Av klimavernhensyn bør en langs kaldluftstrag og liknende søke å unngå et skogbilde med ensaldret skog dersom faren for stormfelling anses å være til stede.
11. I medhold av skogbrukslovens § 19 skal det innføres skriftlig meldeplikt til kommunen for hogst, grøfning, planting, treslagsskifte, gjødsling og bruk av plantevernmidler. Meldeplikten skal gjelde for alle skogeiere innenfor planområdet og skal gjelde uavhengig av om tiltaket er i samsvar med gjeldende skogbruksplan.

Tiltak på og ved hytter

1. Forutsetningen for at det kan gis tillatelse til tilbygg til fritidsbebyggelse (jfr. bestemmelsene om fritidsbebyggelse, samt bestemmelser om dispensasjon) er at hytta ikke anses å ligge uheldig til i forhold til landskap, vilthensyn og andre friluft- og naturinteresser og at hytta ikke anses å ha særlig kulturhistorisk verdi.
2. Det skal ikke bygges verandaer på hytter og det skal ikke legges inn strøm eller vann. Det skal ikke settes opp gjerder rundt hytter. Det kan likevel gis tillatelse til verandaer dersom de er overbygd og inngår som en del av bygningskroppen til hytta.

Ulike tekniske inngrep

1. Nye tekniske anlegg som demninger, kraftlinjer, omformere o.l. utover anlegg for vannforsyningen og det som forøvrig følger av planen skal ikke bygges i Moldemarka.
2. Regulering av vassdrag kan bare skje der formålet er drikkevannsforsyning, og etter en forutgående grundig og bred prosess. Det skal ikke bygges nye vannkraftverk. Det kan ikke foretas fysiske inngrep i vassdrag med tanke på å endre leie.
3. Dersom nye turveger og skogsveger krysser vassdrag skal bru vurderes.
4. Ved opphør av eksisterende anlegg skal anleggseier fjerne installasjoner og tilbakeføre området til naturlig landskap så langt som mulig.
5. Totalrydding av skog i kraftlinjegatene skal søkes unngått.

- 6 Det skal ikke legges til rette for nye parkeringsplasser langs Vardevegen, men eksisterende parkeringsplasser kan utbedres. Den langsiktige strategien er at turen i marka skal starte fra boligområdene.

Hensyn til barn og unge

1. Hensynet til barn og unge skal gis en særlig prioritet.
2. Leikehytter o.l. som blir oppført av barn skal få stå. Slike hytter skal ikke spikres fast til trær. Voksne bør hjelpe barn med å ta kontakt med grunneier før evt. hyttebygging tar til. Hytter kan fjernes dersom de er klart skjemmende eller til skade for andre interesser.

Kommuneskogen

1. Det overordnede formål med kommunens egen skog er å forvalte den som et område for rekreasjon og naturopplevelser, og dette skal ligge til grunn for planlegging, saksbehandling og drift.
2. Planting av gran skal begrenses til et supplement til andre treslag. I større deler av kommuneskogen skal det også på gode boniteter unngås planting av gran.
3. Viltet i kommuneskogen er fredet med unntak av hjortedyr. For disse artene skal det ikke foregå allminnelig jakt, men regulering av bestandene kan skje for å forebygge sykdom, skade på annen eiendom, o.a. Uttak av rådyr som forårsaker skade i private hager o.l. kan organiseres av administrasjonen. For å minimalisere mulige konflikter gjelder følgende retningslinjer:
 - Jakta skal gjennomføres av erfarne jegere, og kun hagle skal brukes.
 - Jakta skal foregå på yrkesdager i tida 01.11 til 23.12.
4. Ved neste rullering av skogbruksplanen for kommuneskogen, skal denne utarbeides som en flerbruksplan for kommuneskogen. Formålet er å få en samlet plan for kommunens forvaltning av egen grunn i Moldemarka.

Forvaltning av fisk og vilt

1. Forvaltningen av fisk og vilt skal særlig prioritere allmenhetens muligheter for naturopplevelser.
2. Jaktstart på private eiendommer skal om mulig forsøkes utsatt til seinere på høsten samt at jakt ikke bør foregå i helgene.
3. Forsiktige tiltak for å øke fiskeressursene kan gjennomføres, men kalking og tyngre fysiske tiltak skal ikke skje.

4. Mulighetene for fritidsfiske skal stimuleres gjennom fiskekortsalg, tilrettelegging/informasjon og kultivering.

Retningslinjer for dispensasjon

1. Når særlige grunner foreligger kan det gis dispensasjon fra denne planen, men utgangspunktet er at praksisen skal være særlig restriktiv. Frivillige organer som ivaretar allmennhetens interesser skal gis anledning til å uttale seg.
2. I tillegg til det som er vist i planen kan det bli aktuelt å bygge kortere stier og turveger opp til 2 m bredde samt kortere skogsveger i sone 1, 2 og 4 (se retningslinjene). Ved vurdering av slike tiltak skal det legges særlig vekt på om tiltaket er i konflikt med ulike interesser registrert på temakart. Særlig for korte strekninger som letter tilkomsten til marka bør en ha en positiv holdning til slike nye tiltak.
3. Det kan gis dispensasjon for bygging av ei hytte på eiendommer over ca. 200 dekar dersom verken eier eller evt. ingen av eierne i et sameie ikke allerede har hytte i marka. Som forutsetning skal da settes at hytta ved fradeling, seksjonering eller på annen måte ikke kan skilles fra eiendommen og at hytta blir liggende i et område der det allerede er flere hytter.
4. Det kan gis dispensasjon for bygging av nye foreningshytter. En forutsetning er at det blir tinglyst en klausul på eiendommen om at den bare skal kunne omsettes til ideelle lag og foreninger.

7. TILTAK

Tiltakene i denne planen er gitt en prioritet, ettersom mange kanskje først kan gjennomføres etter 10-15 år. Prioriteringen er slik:

Prioritet 1: Innen 2003.

Prioritet 2: Innen 2003-2006.

Prioritet 3: Innen 2007-2010.

I tillegg er ansvarlig sektor oppført, men ikke den enkelte avdeling. Flesteparten av tiltakene i marka krever samarbeid på tvers av sektorgrensene, og det skal i utgangspunktet regnes som det normale å knytte kontakt med andre aktører allerede ved planlegginga av de enkelte tiltak.

Finansiering og tilskudd

Når og om de enkelte investeringstiltak skal gjennomføres vil kommunestyret ta stilling til ved den årlige behandlingen av handlingsprogrammet. Mange av tiltakene vil kommunen kunne få tilskudd til fra stat eller fylkeskommune. F.eks. for friluftstiltak kan en ha håp om tilskudd på opp mot 50 %. I tillegg må en del tiltak som skogsveger bli delfinansiert av grunneierne. For flere av tiltakene kan en også tenke seg dugnadsinnsats. De kostnader som er ført opp er bruttokostnader, uten fradrag for mulige tilskudd.

7.1 Friluftsliv

Dersom ressurs situasjonen gjør det vanskelig å gjennomføre foreslåtte fysiske tiltak, bør en arbeide for at tiltak kan gjøres langs samme strekning, men med en enklere standard.

1. Informasjonstavler og vegvisere

Oppsetting av informasjonstavler med kart ved 8-10 viktige innfallsporter til Moldemarka. Montering av vegvisere ved de viktige stier begynner. De mest aktuelle stedene er:

Kringstad/Langskarbakken

Kvam

Pedervegen

Glomstua/Cecilienfryd

Reknesbanen/Tunnelen

Hatlelia

Langmyrvegen/Moldeelva

Fjøsбакkan/Fjellbrua

Jensgurilia

Kostnad ca. 170.000,-. Prioritet: 1. Ansvarlig: Kultur.

I tillegg er det behov for skilting langs offentlig veg, for å vise hvor innfallsportene til marka er. Prioritet: 1. Ansvarlig: Teknisk.

2. Innkjøp av minidumper

En minidumper som går på belter og som er omlag 1,2 m bred er nærmest en forutsetning for bygging og vedlikehold av lettere turveger. En økt satsing på fysiske tiltak i marka kan bli vesentlig lettere å gjennomføre om kommunen selv har en slik maskin. Kostnad: 140.000,-. Prioritet :1. Ansvarlig: Kultur.

3. Oppgradering av lysløypa til turvegstandard.

Grøfting, legging av fiberduk, grusing av eksisterende lysløype, særlig øvre del i Moldedalen. Kostnad ca. 1,5 mill. Prioritet: 1-2 (må gå over flere år). Ansvarlig: Kultur.

Høsten 1998 ble det bygd ny turveg langs Moldeelva ovom Langmyrvegen.

4. Tursti fra Høgnakken til Fjellbrudammen.

Denne vil knytte turvegene fra Mølleråsen sammen med lysløypa. Lengde ca. 400 m. Kostnad ca. 20.000,-. prioritet: 1. Ansvarlig: Kultur.

5. Turveg rundt Øverlandsvatnet

Denne skal gå på nordsida, og vil gjøre det mulig å gå rundt hele vatnet. For dette tiltaket skal det ved valg av trasé, stigningsforhold og grusdekke velges løsninger som søker å tilfredsstille funksjonshemmedes behov. Lengde ca. 900 m. Kostnad ca. 360.000,-. Prioritet 2. Ansvarlig: Kultur.

6. Turveg/lysløype i kombinasjon med skogsveg Kringsjå-Kvam.

Dette er et stort prosjekt, der hele eller store deler av strekningen kan bygges som skogsveg. Avklaring av standard er nødvendig. Lengde: 3500 m. Kostnad: 2,1 mill. Prioritet: 1-2. Ansvarlig: Kultur/Teknisk.

7. Lysløype/turvegforbindelse i kombinasjon med traktorveg fra lunneplass vest for Kringsjå til Nonsmyra.

En ny turveg/skogsveg fra Kvam til denne lunneplassen må knyttes sammen med turvegen som går fra Grua og opp til Nonsmyra, for slik å skaffe forbindelse med det øverste turveg- og lysløypenettet. Denne er tenkt bygd som kombinert enkel traktorveg/turveg. Lengde: Ca. 850 m. Kostnad: 500.000,-. Prioritet. 2. Ansvarlig: Kultur/Teknisk.

8. Turveg langs Langvatnet

Denne skal forbinde turveg og traktorveg i Haukebødalen med en skogsveg på Fræna sin side av Langvatnet. Dette vil skape forbindelse videre over til Åndal og Søre Fræna. Lengde: 800 m. Kostnad: 240.000,-. Prioritet: 3. Ansvarlig: Kultur.

9. Tursti fra Mekvatnet til Kringstadsetra

Her er siktemålet en lett utbedring av stien i samme område for å få til en mer tørrlendt forbindelse mellom Mekvatnet og Kringstadsetra. Kostnad: 50.000,-. Prioritet: 2. Ansvarlig: Kultur.

10. Tursti fra Djupdalen langs sjøen til Haukebø.

Dette prosjektet inngår som en del av et større prosjekt i Molde, "Prosjekt kystturveg". Siktemålet er å få til en forbindelse fra Cap Clara, via Kringstad og Djupdalen og videre vestover mot Haukebø og den gamle vegen nedenfor riksvegen helt ut til Julneset. Den aktuelle traséen innenfor markaplanen er derfor en mindre bit av et større prosjekt. Evt. kryssing av Haukebøelva er ikke vurdert i detalj, og videre planlegging er nødvendig. Bygd som tursti er kostnaden anslått til 30.000,-. Prioritet: 3.

11. Tursti fra Sirivegen til Langskarbakken

Dette vil gi beboere ovom riksvegen direkte forbindelse til skogsvegen til Kringstadsetra uten å gå ned til riksvegen. Traséen var i sin tid vurdert som et alternativ for gangveg til Djupdalen. Endelig standard må vurderes nærmere. Bygd som tursti er kostnaden anslått til 20.000,-. Prioritet: 3.

12. Forlengelse av lysløypa østover fra Hindalsrøra til Nordbyen skole, med evt. videreføring av tursti østover til Jernspurvbakken

Dette vil knytte Nordbyen skole direkte til lysløypenettet, samtidig som skolen vil fungere som en avlastende parkeringsplass for Jensgurilia ved store utfartsdager. Endelig trase for tursti videre østover fra skolen er ikke helt avklart, ideen er å knytte forbindelse videre til planlagt ny skogsveg til Årødalen. Kostnad for strekninga Hindalsrøra-skolen med turvegstandard: 400.000,-. Prioritet: 1. Ansvarlig: Kultur.

13. Øvrige, mindre tiltak

Her nevnes bare noen mindre tiltak som er aktuelle:

- Hogst og evt. noe rydding av skiløpetrasé fra Mekdalen og ned mot Kvam.
- En begrenset hogst av fire-fem trær for å utbedre skiløypa fra Bergsvatnet - Høglia og ned til Moldedalen.
- Utbedring av Skarløypa i Hindalen med noe drenering og begrenset terrengarbeid for å lette løypeprepareringen.
- Strekningen Varden-Skihytta bør klopplegges evt. steinlegges langs våte partier. Tilsvarende tiltak bør også gjennomføres langs andre stier for å forebygge terrengslitasje langs fuktige partier.

14. Vedlikehold av eksisterende anlegg

Mange av de eksisterende turveger og -stier er i relativt dårlig stand mht. drenering, grusdekke, osv. Det er viktig å få fram at det er et behov for en kvalitetshevning, og at dette er en nærmest kontinuerlig driftsutgift som en må regne med.

7.2 Skogbruk

1. Turveg i kombinasjon med traktorveg Kringsjå-Kvam

Dette er et stort prosjekt, der hele eller store deler av strekningen kan bygges som traktorveg. Standarden skal være som en lett traktorveg, med forsterkede skuldre og med en grusstripe på 1-1,5 m. Lengde: 3500 m. Kostnad: 2 mill.? Prioritet: 1-2. Ansvarlig: Kultur/Teknisk.

2. Skogsveg fra Jernspurvbakken til Årødalen

Her det tenkt bygd en skogsbilveg for å lette drifta av skogområdet øst for Nordbyen mot Årødalen, samtidig som den vil skape en sykkelveg og gangforbindelse mellom Nordbyen og Tussen. Lengde ca. 2000 m. Kostnad: ca. 900.000,-. Prioritet: 2. Ansvarlig: Teknisk.

3. Traktorveg nordøst for amfiet.

For å få ut tømmer fra skogområdet øst for gamle Vardeveg og sør for den nye Vardevegn, er det ønskelig med en lett traktorveg/driftsveg. Denne skal gå nordøstover fra "amfiet", og vil ha en relativt enkel standard. Lengde: ca. 200 m. Prioritet: 2. Ansvarlig: Teknisk.

4. Enklere driftsveger/vinterveger

Enkelte steder kan det være behov for mindre terrenginngrep for å komme fram med traktor, uten at tiltaket egentlig er definert som en traktorveg. Dersom tiltaket medfører terrengendring mer enn 1 m, er det søknadspliktig etter PBL. I Moldemarka vil en normalt vurdere det slik at det skal mindre til for å søke om slike tiltak enn det som er naturlig ellers i kommunen. Det vil ofte være slik at en ikke vet nøyaktig behovet for tiltak før det året den aktuelle drifta blir planlagt. Følgelig vil det både bli gjort enkle tiltak i terrenget uten noen formell søknadsbehandling, samt at det vil komme søknader om tiltak som nå ikke er tegnet inn på plankartet. Av slike aktuelle tiltak som en kjenner til kan nevnes en mindre driftsveg nord for Nordbyen skole.

5. Forvaltningsmyndighet i saker etter skogbruksloven

- a) For skogsveger innen planområdet vil kommunen legge myndigheten til å gi tillatelse til bygging av skogsveger etter skogsvegforskriften hjemlet i skogbruksloven til formannskapet etter forutgående behandling i landbruksnemnd, teknisk styre og friluftsnemnd (kulturstyret), med mindre dette skjer på grunnlag av reguleringsplan.
- b) I medhold av skogbrukslovens § 19 skal det innføres skriftlig meldeplikt til kommunen for hogst, grøfting, planting, treslagsskifte, gjødsling og bruk av plantevernmidler i hele planområdet. Meldeplikten skal gjelde for alle skogeiere innenfor planområdet og skal

gjelde uavhengig av om tiltaket er i samsvar med gjeldende skogbruksplan. Meldeplikten skal ha som siktemål at markaplanens retningslinjer for skogbruk blir etterlevd. I områder med kommunale reguleringsplaner og evt. andre offentlige vedtak med ytterligere bestemmelser for skogbruk skal disse legges til grunn, slik at den særskilte meldeplikten bortfaller når planen er godkjent.

Både pkt. a og b er fremmet som egne punkt i samband med vedtak av planen.

7.3 Medvirkning og samarbeid

1. Markaråd.

Det opprettes en fast rutine der kommunen og interesserte frivillige organisasjoner møtes hver vår og evt. også om høsten for å diskutere aktuelle tiltak i marka. Formålet er å informere, drøfte konkrete tiltak og planlegge tiltak der frivillige kan delta på dugnadsbasis. Prioritet: 1. Ansvarlig: Kultur.

Moldemarka kan tas mer aktivt i bruk som lærearena.

2. Kommunale rutiner

Ettersom mange av tiltakene i marka berører flere interesser, skal det som fast regel knyttes kontakt med andre sektorer samt miljøvernrådsgiveren allerede på planleggingsstadiet. På denne måten skal en sikre at nødvendige hensyn blir ivaretatt, samt at grunnlaget blir lagt for samarbeid om gjennomføring.

Kommunen skal ta initiativ for å avklare samarbeidsrutinene mellom grunneierne, frivillige lag og kommunen med sikte på å etablere faste rutiner for bygging av stier, turveger, rydding av trær over stier, og andre fysiske tilretteleggingstiltak.

3. Grunneierlag

Kommunen skal stimulere til danning av grunneierlag/utmarkslag. I slike organisasjoner vil kommunen både ha rollen som grunneier og som forvaltningsorgan. Evt. kommunal deltakelse i slike organisasjoner skal bare skje etter politiske vedtak.

4. Samarbeid med grunneierne om tilrettelegging

Molde kommune har en rekke avtaler med grunneiere vedrørende kommunale anlegg og tiltak i marka, bl.a. for vannverk, lysløype, retten til fiske og annen tilrettelegging for idrett og friluftsliv. I tillegg finnes avtaler med Istad kraft A/S vedrørende kraftlinjene i marka. Mange av avtalene er gamle med et lite kjent innhold. Samtidig som noen tiltak som f.eks. lysløypa, sannsynligvis ikke har skriftlig avtaler som er dekkende for hele kommunens interessefelt på privat grunn. Molde kommune bør i samarbeid med grunneierne gå gjennom avtalene med sikte på en oppdatering til dagens situasjon.

To nye gangbruer ble bygd ved Fjellbrudammen på dugnad av medlemmer i Moldemarkas venner og andre interesserte.

5. Dugnadsinnsats

Det er trolig et stort og uforløst potensiale for dugnadsinnsats fra frivillige lag og enkeltpersoner knyttet til visse, avgrensa oppgaver i marka. Erfaringene fra bl.a. arbeidet ved Fjellbrudammen er svært positive. Aktuelle oppgaver kan være grusing av stier og turveger, enklere tiltak i skogen som f.eks. rydding etter hogst og vedhogst knyttet til tynning og avstandsregulering. Kommunen får en del henvendelser om vedhogst i kommuneskogen, men slik virksomhet forutsetter at ikke natur- og opplevelseskvaliteter ved skogen blir redusert.

Gjennom oppretting av en mer fast kontakt med frivillige lag kan en nærmere diskutere slik virksomhet, og evt. seinere utarbeide en egen sak med nærmere retningslinjer for dette.

7.4 Sikring av drikkevannskildene

1. Klausuleringsbestemmelser

Det skal vedtas nye klausuleringsbestemmelser for nedbørfeltene til drikkevannskildene.

7.5 Naturforvaltning

1. Oppfølging av båndlagt areal til friluftsliv- og naturvernområde

Det er nødvendig med en nærmere avklaring av hvordan det båndlagte arealet i området Meknakken-Arsdalen skal følges opp. Prioritet: 1. Ansvarlig: Rådmannen

2. Kartlegging av nøkkelbiotoper og viltområder

Det må i markaforvaltningen tas særskilt hensyn til nøkkelbiotoper og viktige viltområder som spillplasser for skogsfugl, hekkeplasser for rovfugl og trekkveger for hjortevilt m.m. Kartlegging av slike interesser bør fortsette.

3. Kontroll med utbredelsen av fremmede plantearter

Utbredelsen og utviklingen av fremmede plantearter i markaområdet bør overvåkes. Det skal utarbeides langsiktige strategier for håndtering av ikke stedegne plantearter med stort spredningspotensiale i forhold til naturvern-, landskaps- og friluftslivshensyn.. Dette gjelder bl.a. platanlønn, bergfuru/buskfuru, lerk og flere granarter.

4. Fritidsfiske

Fritidsfisket skal gjøres mer tilgjengelig for allmennheten, med basis i en fornuftig forvaltning av fisk som naturressurs og kilde til opplevelse og rekreasjon med utgangspunkt i rapporten "Fisk og fiskemuligheter i Moldemarka" (Molde kommune, i trykken).

Organiseringen bør skje gjennom samarbeidsavtaler med aktuelle grunneiere, kommunen og frivillige lag. Naturlige mål for et slikt samarbeide er et fiskekort for marka, ved siden av kultiveringstiltak og overvåking av fiskebestandene. På sikt bør det iverksettes ytterligere tiltak for å stimulere til fiske i marka. Eksempler er informasjonsbrosjyre/kart over fiskemuligheter, fiskekonkurranser spesielt for barn og ungdom og enkle fiskebrygger ved noen vatn.

5. Motorferdsel og støy

Motorferdsel og støy fra motorkjøretøy i markaområdet skal begrenses. På den kommunale vegen til Varden er det skiltet en 30 km sone. Denne fartsgrensen bør formidles bedre til bilistene, f.eks. gjennom bruk av flere skilt og bruk av underskilt som viser friluftsområde. Transportbehov til hytter skal fortrinnsvis utføres på snøføre. Det skal stimuleres til kollektive ordninger som leiekjøring, etter motorferdselslovens bestemmelser. Skogsbilveger, anleggsveger o.l. skal i utgangspunktet være sperret for bilferdsel.

7.6 Andre tiltak

1. Demninger

Demningene ved Tjønnan skal tettes for å få stabilisert vannstanden, slik at de tørrlagte grunnene i størst mulig utstrekning forsvinner. Et krav ved tetting av dammene er at det sikres vannføring i de viktige gytebekkene. Dammene er av naturstein og glir fint inn i landskapet. Ved eventuelle utbedringer bør denne stilen beholdes. Ansvarlig: Teknisk.

2. Hyttetomter

Kommunen skal ikke selge hyttetomter til private. Det skal innføres en bygslingsavgift som skal øremerkes friluftstiltak i Moldemarka. Ansvarlig: Teknisk.

3. Brannberedskap

Det bør utarbeides en brannberedskapsplan for Moldemarka. Ansvarlig: Teknisk.

8. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

8.1 Administrative forhold

Det som særpreger forvaltningen av Moldemarka er at ansvarsforholdene fra kommunal side er oppsplittet på flere sektorer. Kultursektoren, i første omgang gjennom park-, fritids- og idrettsektoren, har ansvaret for friluftsområdene i kommunen generelt. I Moldemarka er innsatsen i stor grad knyttet til vedlikehold og preparering av lysløypa (7,5 km). I tillegg er det ved kultursektoren et politisk oppnevnt utvalg som har mandat til å kartlegge, rydde og merke turtraséer i marka. Administrasjonen ved kultursektoren ser for seg større innsats i bymarka, bl.a. for å følge opp markaplanen. En forutsetning her er tilføring av økte ressurser i form av maskiner/utrustning og personell, spesielt i sommerhalvåret.

Ved teknisk sektor har både byingeniøren og kommuneskogen aktiviteter i marka. Byingeniørens aktiviteter er i stor grad knyttet til vannverket, ved siden av vedlikehold på Vardevegen. Kommuneskogen forvalter skogressursene på kommunal eiendom og har som mål å skjøtte en rekreasjonsskog. I tillegg har teknisk sektor rollen som kommunens administrative eiendomsforvalter. Teknisk styre er kommuneskogens politiske styre. Teknisk sektor ser også for seg en større innsats og ansvar i marka for å følge opp markaplanen. Dette er foreløpig tenkt ved å bygge på kompetansen og kapasiteten innen kommuneskogen.

I løpet av prosjekt bymark er det utført 2 konkrete tilretteleggingsprosjekt i Moldemarka, der prosjektledelsen ble lagt til plangruppa v/prosjektmedarbeideren og med deltagelse av både byingeniør, park-, fritids- og idrettsektoren og kommuneskogen. Prosjektene er:

1. Fjellbrudammen :

400 m turveg langs Moldeelva og tiltak for friluftslivet rundt Fjellbrudammen.

2. Øverlandsvatnet:

Anlegg av en mindre badestrand i sørvest (25-30 m²).

Det har også vært god deltakelse av frivillige organisasjoner i disse prosjektene. Spesielt kan framheves stor dugnadsinnsats koordinert av Moldemarkas Venner ved Fjellbrudammen, og økonomiske bidrag til Fjellbrudammen fra Byselskapet, og til sandstranden ved Øverlandsvatnet fra Nordbyen Vel. Prosjektene ble tatt ut av markaplanen og behandlet politisk som egne saker etter plan- og bygningsloven. Målsettingen med å forskuttere markaplanen var å vinne erfaring på konkrete prosjekt både teknisk og administrativt.

Erfaringene med å koordinere innsatsen fra flere etater var positive. Det er likevel behov for å koordinere innsatsen fra flere etater bedre. Ved framtidige endringer i kommuneorganisasjonen er det behov for å vurdere organiseringen av natur- og friluftsfvaltningen.

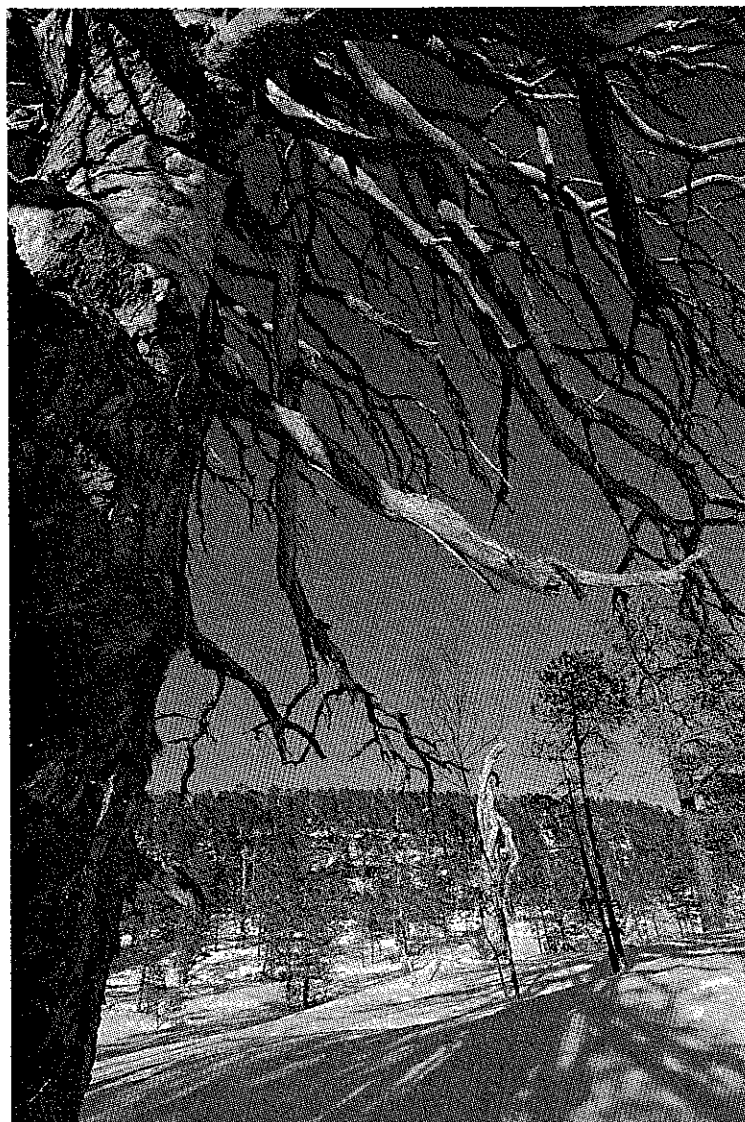
8.2 Samlet oversikt over økonomiske konsekvenser

I tabellform er det sammenstilt kostnader for tiltak, anlegg og vedlikehold for friluftslivet, eller med stor betydning for friluftslivet, i Moldemarka, i et 10-12 års perspektiv, slik det framgår av kap. 7 Tiltak.

TILTAK-ANLEGG	BESKRIVELSE	KR	PRIOR.
7.1.1 Tilrettelegging av turadkomst fra byområdet med tuvegstandard og informasjon	Grusing, info.tavler med kart, og vegviserskilt	170.000	1
7.1.2 Innkjøp av minidumper. Enklere og mer skånsom og rimeligere anlegg og vedlikehold av turveger, o.a. tilrettelegging for friluftslivet	Lassbærende på belter, 1,0-1,2 m bred.	140.000	1
7.1.3 Oppgradering av lysløypa til turvegstandard Beregnet behov i ½ del av lysløype	Grøfting, fiberduk, pukk, veggrus 3500 m x 400 kr Nye bruer: 6 x 15.000	1.400.000	1-2
		90.000	1-2
7.1.4 Tursti fra Høgnakken til Fjellbrudammen	400 m x 50 kr	20.000	1
7.1.5 Turveg rundt Øverlandsvatnet	900 m x 400 kr	360.000	1
7.1.6/7.2.1 Turveg fra Kvam til Kringsjå	Kombinasjon med skogsveg 3500 m x 600 kr	2.100.000	1-2
7.1.7 Lysløype/turveg forbindelse fra Kringsjå til Nonsmyra/lysløypa	Kombinasjon med skogsveg 850 m x 600 kr	500.000	2
7.1.8 Turveg langs vestsiden av Langvatnet. Knytte sammen skogsveg/ turvegforbindelse mellom Fræna og Molde.	600 m x 400 kr	240.000	3
7.1.9 Tursti fra Mekvatnet til Kringstadsetra	1000 m x 50 kr	50.000	2
7.1.10 Tursti fra Djupdalen til Haukebø, langs sjøen	600 m x 50 kr	30.000	3
7.1.11 Tursti fra Sirivegen til Langskarbakken	400 m x 50 kr	20.000	3
7.1.12 Forlengelse av lysløypa/turveg østover fra Hindalsrøra til Nordbyen skole. Eventuell forlengelse med tursti øst til Jernspurbakken (ikke med i kostnaden)	650 m x 600 kr	400.000	2-3
7.2.2 Skogsveg i kombinasjon med turveg fra Jernspurbakken til Årødalen	1100 m x 600 kr	650.000	2-3
TOTAL SUM kr		6.170.000	
VEDLIKEHOLD	OMRÅDE	BESKRIVELSE	KR
7.1.14 Årlig vedlikehold lysløypa		Skog/kvistrydding, grøfting, planering, grusing, brutilsyn	85.000
7.1.14 Årlig vedlikehold øvrige deler av marka		Turveger, turstier, info.skilt, utstyr og materiell til dugnader	50.000
TOTAL SUM kr		135.000	

Dersom en antar at det er mulig å få omlag 30-50 % statstilskudd til investeringene, betyr dette at for en årlig kostnad på omlag 20,- pr. innbygger i Molde, kan de foreslåtte tiltakene gjennomføres innen 10-12 år. Spørreundersøkelser fra Oslo har antydnet en årlig betalingsvillighet på omlag 35,- for å legge forholdene til rette for friluftsliv i Oslomarka.

Endelig avgjørelse om gjennomføringen av konkrete tiltak, blir gjort i forbindelse med den årlige behandlingen av økonomiplan og budsjett.

Furu i Mekdalen

